

Nevelési rendszere

T a r t a l o m

1. HELYZETELEMZÉS	5
2. A SAJÁTOS PEDAGÓGIAI ARCULAT: ÉRTÉK ÉS CÉLRENDSZERE	6
2. 1 ÉRTÉKAZONOSSÁG ÉS AZ ELŐNYÖS KÜLÖNBÖZŐSÉG AZ ÓVODAI CSOPORTOKBAN	6
2. 2 VONATKOZÓ ALAPELVEK	7
A PROGRAMUNK ALAPELVE	
1. Kiindulási pontjaink	
2. Általános nevelési alapelveink	
2. 3 NEVELÉSI CÉL	8
3. 1. Az erkölcsi-szociális érzelmek alakításának feladatai	
3. 2. Esztétikai érzelmek alakításának feladatai	
3. 3. Az intellektuális érzelmek alakításának feladatai	
2. 4 KÜLDETÉSNYILATKOZAT, JÖVŐKÉP	11
3. A MI ÓVODÁSAINK-GYERMEKKÉP	12
4. A MI ÓVODÁNK-ÓVODAKÉP	12
5. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELTÉTELEI	13
6. A MEGVALÓSÍTÁS MEGKÜLÖNBÖZTETŐ KRITE RIUMAI, DÖNTŐ TÉNYEZŐI	15
6. 1 ÉRZELMI NEVELÉS, SZOCIALIZÁCIÓ	15
6. 2 JÁTÉK, ÉLMÉNYEN ALAPULÓ TANULÁSSZERVEZÉS	19
6. 3 EGÉSZSÉGES ÉLETMÓDRA NEVELÉS	23

7. A SAJÁTOS PEDAGÓGIAI ARCULAT ÓVODAI TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS FELADATAI	28
7. 1 JÁTÉK	28
7. 2 VERS-MESE-DRAMATIKUS JÁTÉK	31
7. 3 ÉNEK-ÉNEKES JÁTÉKOK, ZENEHALLGATÁS	33
7. 4 RAJZOLÁS-MINTÁZÁS-KÉZIMUNKA	35
7. 5 MOZGÁS-MOZGÁSOS JÁTÉK	38
7. 6 KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE	40
7. 7 MUNKAJELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK	42
8. HAGYOMÁNYOK, ÓVODAI ÜNNEPEK	44
9. A SPECIÁLIS ÓVODAI CSOPORT KONCEPCIÓJA	45
9. 1. Az egészséges életmódra nevelés speciális feladata	47
9. 2. Szokások kialakítása	
Szervezeti és időkeretek	51
9. 3. Anyanyelvi nevelés	56
9. 4. Vizuomotoros fejlesztés	57
9. 5. Játékra nevelés	59
9. 6. A zenei nevelés alapjai	61
9. 7. Konduktív mozgásnevelés	62
9. 8. Gyógytestnevelés	65
9. 9 Kiegészítő tevékenység- HRG	66
9. 10 Szervezeti és időkeretek.	68
9. 11. Az óvodáskorú gyermekek logopédiai nevelése	71
10. DOKUMENTÁCIÓ	73
11. EGYÜTTMŰKÖDÉSEK	73
11. 1. CSALÁD - ÓVODA KAPCSOLATA	74
11.2. Belső együttműködés / Igazgatósági szintű /	76
11.3. Belső együttműködés / Tagóvodai szintű /	76

11.4. Külső kapcsolatok, szakmai partnerek

77

**12. A NEVELÉSI PROGRAM VÉGREHAJTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES, A
NEVELŐMUNKÁT SEGÍTŐ ESZKÖZÖK ÉS FELSZERELÉSEK
JEGYZÉKE**

79

13. FELHASZNÁLT SZAKIRODALOM JEGYZÉKE.

83

1. HELYZETELEMZÉS

Óvodánk, a Rózsa úti óvoda. Az óvoda fennállása óta törekszik arra, hogy az óvodáskor szép, örömteli élményekben gazdag legyen. „A korai évek varázsos évek” – így emlékezhesen későbbi évei során minden óvodásunk.

Óvodánk gyönyörű helyen kertes házak között, közel a Zagyvához van. A Zagyvapart természetes szépsége; a víz, a vízpart adta lehetőségek, a friss levegő értéként van jelen mindennapjainkban.

Nevelőtestületünk, gyermekszerető dajkáink és a szülői közösségünk mindent megtesz évek óta azért, hogy kellemes, barátságos, játékra ösztönző, tevékenységre hívogató esztétikus környezetet teremtsen.

Nevelőmunkánkban a gyermekközpontúság, gyermekszeretet az elsődleges. Fejlődésük biztosítása, fejlesztésük megvalósítása pedagógusaink feladata, természetesen a család nevelőmunkájának segítségével, figyelembevételével

Óvodánk 81 férőhelyes 4 csoportos óvoda. Befogadó intézményként működünk: integráltan és szegregáltan is nevelünk sajátos nevelési igényű gyermekeket. Lokálisan integrált gyógypedagógiai csoportunkba szakértői vélemény alapján kerülnek azok a gyerekek akik még nem érték el fejlődésükben az integrálás lehetőségét. Természetes folyamat nálunk, hogy ezek a gyermekek fejlődésük függvényében integrált csoportjainkba lépnek át. Így fejlesztésüket ugyanazok a szakemberek végzik.

Személyi és tárgyi feltételeink adottak ehhez a munkához: konduktor, gyógypedagógus, logopédus segíti óvodapedagógusaink munkáját.

Óvodánkban a sajátos nevelési igényű gyermekeken kívül hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeket is nevelünk. Az Ő személyiségüknek a fejlesztése minden dolgozónk számára elengedhetetlenül fontos.

Helyi óvodai programunkat 1998-ban Nagy Jenőné „Óvodai nevelés a művészek eszközeivel” és Kissné Haffner Éva „Add a kezed” program adaptálásával írtuk meg. 2004-ben vettük át változtatás nélkül a szerző által írt módosításokat.

Az „Add a kezed” – programhoz nem nyúltunk. Az átláthatóság, a formai hasonlóság miatt szerkesztését változtattuk. Így a két adaptált program nem különül el helyi programunkban.

Nevelésünkben építünk a személyes példaadásra, a mintakövetéses tanulásra. A másság elfogadásában, toleranciában mintát ad az óvoda felnőtt közössége gyermekeknek, felnőtteknek egyaránt. Ez a mai világban az előítéletek erdejében nem könnyű feladat.

Az értő figyelem, a másság elfogadása, a tolerancia, az esztétika ismert fogalmak mindannyiunk számára, de gondolkodásunkat, érzéseinket, viselkedésünket meghatározóvá csak akkor válnak, ha képessé tesszük magunkat ezek befogadására. A gyermekek feltételek nélkül képesek erre.

2. A SAJÁTOS PEDAGÓGIAI ARCULAT: ÉRTÉK ÉS CÉLRENDSZERE

Óvodánkba jelentkező valamennyi óvodás nevelését biztosítjuk. Az esélyegyenlőség, az egyenlő hozzáférés megvalósításának első alapköve, hogy minden óvodásunkat alaptevékenységekre vonatkozóan azonos nevelési hatások ériék.

Pedagógiai értékünknek a művészeti nevelést, az egészséges életmódra nevelést és a

Előnyös különbözőségek	Azonos értékrend	Előnyös különbözőségek
Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel program		Add a kezdegyógypedagógiai program
- Népi hagyományok - Projekt rendszerű tanulás - A játék azonos szemléletű értelmezése - Művészeti élmények és művészeti értékek közvetítése - Lokálpatrióta nevelés	- Egészséges életmód szokásainak kialakítása - Jeles napok, ünnepélyek - Tiszteeljük, közvetítjük a másság elfogadását - Roma gyerekek szocializációja	- A játék azonos szintű értelmezése a gyermekek fogyatékoságának megfelelően

2.1 ÉRTÉKAZONOSSÁG ÉS AZ ELŐNYÖS KÜLÖNBÖZŐSÉG AZ ÓVODAI CSOPORTOKBAN

Előnyös különbözőség	Azonos értékrend	Előnyös különbözőség
Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel program		Add a kezdegyógypedagógiai program
- Népi hagyományok - Projekt rendszerű tanulás - A játék azonos szemléletű értelmezése - Művészeti élmények és művészeti értékek közvetítése - Lokálpatrióta nevelés	- Egészséges életmód szokásainak kialakítása - Jeles napok, ünnepélyek - Tiszteeljük, közvetítjük a másság elfogadását - Roma gyerekek szocializációja	- A játék azonos szintű értelmezése a gyermekek fogyatékoságának megfelelően

Működési értékeink

Előnyös különbözőség	Azonos értékrend	Előnyös különbözőség
Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel program		Add a kezdegyógypedagógiai program

<p>-A pedagógiai folyamatok szabályozása, egységesítése, azonos módon működtetése a művészeti csoportokban</p>	<p>-A csoportban dolgozó óvodapedagógus és dajka azonos érték és szemléletmódja, együttműködése -A minőségbiztosítási folyamatok eredményeként a partnerek elégedettségét figyelembe véve folyamatosan javítjuk a munkánk hatékonyságát, működési feltételeinket</p>	<p>-Kis létszámú csoportban végzett speciális és egyénre szabott gyógypedagógiai fejlesztés</p>
--	--	---

2.2 VONATKOZÓ ALAPELVEK

Szeretetteljes, biztonságérzetet adó, érzelemgazdag óvoda megteremtése, ahol a gyermekközpontság úgy jelenik meg, hogy

- gyermeki tartást, önállóságot, s ebből az önállóságból fakadó
- egészséges öntudatot, kibontakozási és önmegvalósítási lehetőséget ad a gyermeknek.

Kiindulási pontjaink:

- Minden gyermek a saját képességrendszerének figyelembevételével nevelhető, fejleszhető.
- Nevelik, fejlesztik a társkapcsolatokat, az óvoda összes dolgozója, ezért
- A felnőttek tetteikkel sugározzák a feltétel nélküli szeretetet és azt, hogy: ***"Tisztellek Téged, fontos vagy Nekem, csakis Rád figyelek és segítek Neked, ha szükséged van a segítségemre."***
- Minden gyermek ismerje és tudja meg testi, lelki, szellemi értékeit, de azt is érzékelje, hogy mik a hiányosságai. Ezt fogja fel természetesen, minden lelki feszültség nélkül.

Általános nevelési alapelveink:

- Szeretetteljes óvodai légkör megteremtésével, az óvodásaink egyéni képességfejlesztésével, személyiségük kibontakoztatásával, jogaik tiszteletbetartásával szeretnénk elér-

ni, hogy óvodánk olyan legyen, ahová a gyermekek szívesen járnak, jól érzik magukat, s a szülők elégedettek.

- Nagyon fontos szerepet, helyet kap óvodánkban a játék, hiszen tudjuk, hogy a játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze.
- Az élménynyújtásban nagyon fontosnak tartjuk az esztétikus több érzékcsatornán tapasztalhatóságot, hiszen tudjuk, hogy az óvodás gyermek számára annyi fogható fel a világból, amennyit az érzékelés útján befoghat, s ezáltal lesz majd képes kreativitásának, fantáziájának kibontakoztatására.

2.3. Nevelési cél

- .

Alapvető céljaink:

- Az óvodások nyugodt, élménygazdag, harmonikus fejlődésének elősegítése a magasabb rendű érzelmek kibontakoztatásával, az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével.
- Sokoldalú képességfejlesztés segítségével a gyermeki személyiség egészére irányuló fejlődés biztosítása, elősegítése.
- Komplex élmények biztosításával, segítségével erős érzelmi kötődés kialakítása a gyermekek és a művészetek között.
 - A sajátos nevelési igényű gyermekek harmonikus személyiségfejlődésének biztosítása a feltételrendszer megteremtésével speciális módszerek, terápiák, eszközök alkalmazás.

Általános nevelési feladataink

- Az óvodások testi, lelki szükségleteinek kielégítése az erkölcsi-szociális, az esztétikai és az intellektuális érzelmek differenciálódásának segítségével.

1. Az erkölcsi- szociális érzelmek alakításának feladatai:

- Érzelmi biztonságot nyújtó, bizalmas, szeretetteljes, nyugodt, családi légkör megteremtése.
- Olyan óvodai élet szervezése, melyben sok a közös élmény, a közös tevékenység. A közös együttlétek, az együtt átélt közös élmények, a közösen végzett munka erősítik meg az olyan erkölcsi tulajdonságokat, mint az együttérzés, figyelmesség, segítőkészség, önállóság, önfegyelem, pontosság, szorgalom, kitartás, állhatatosság, szabálytartás, önzetlenség, őszinteség, igazságosság, igazmondás.

- A mindennapi testi-lelki edzés lehetősége fejlessze a gyermekek erőnlétét, alkalmazkodó képességének fejlődését, testi harmóniájának kialakulását.
- A gyermek-gyermek, felnőtt-gyermek viszonyában megmutatkozó pozitív érzelmi töltés segítse a konstruktív együttműködő, társas kapcsolatok kialakulását; az egészséges önérvényesítést, ítéletalkotásának alakulását.
- Önmaguk és mások szeretetére, tiszteletére, megbecsülésére nevelés.
- A szociális érzékenység kialakítása segítse a másság elfogadását.
- Az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő képességek megerősítése segítse a barátkozást, tegye lehetővé, hogy minden gyermek megtalálhassa helyét, szerepét a csoportban.

.2. Esztétikai érzelmek alakításának feladatai:

- Egyéni igények figyelembevételével esztétikus, higiénikus gondozás biztosítása. Az esztétikus megjelenés igényének fokozatos kialakítása.
- harmonikus, esztétikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.
- Az egészséges, esztétikus környezet biztosítása segítse a szépérzék kialakulását. Az ízlésformálás jelenjen meg az óvoda mindennapjaiban a természetben tárgyi-, társadalmi környezetben egyaránt.
- A művészeti tevékenységekben biztosítsunk rácsodálkozási élményeket, hogy a gyermekekben erősödjön az élmény-befogadó képesség.
- A gyermekek legyenek képesek a tárgyi – emberi – természeti környezetben észrevenni a különbségeket.

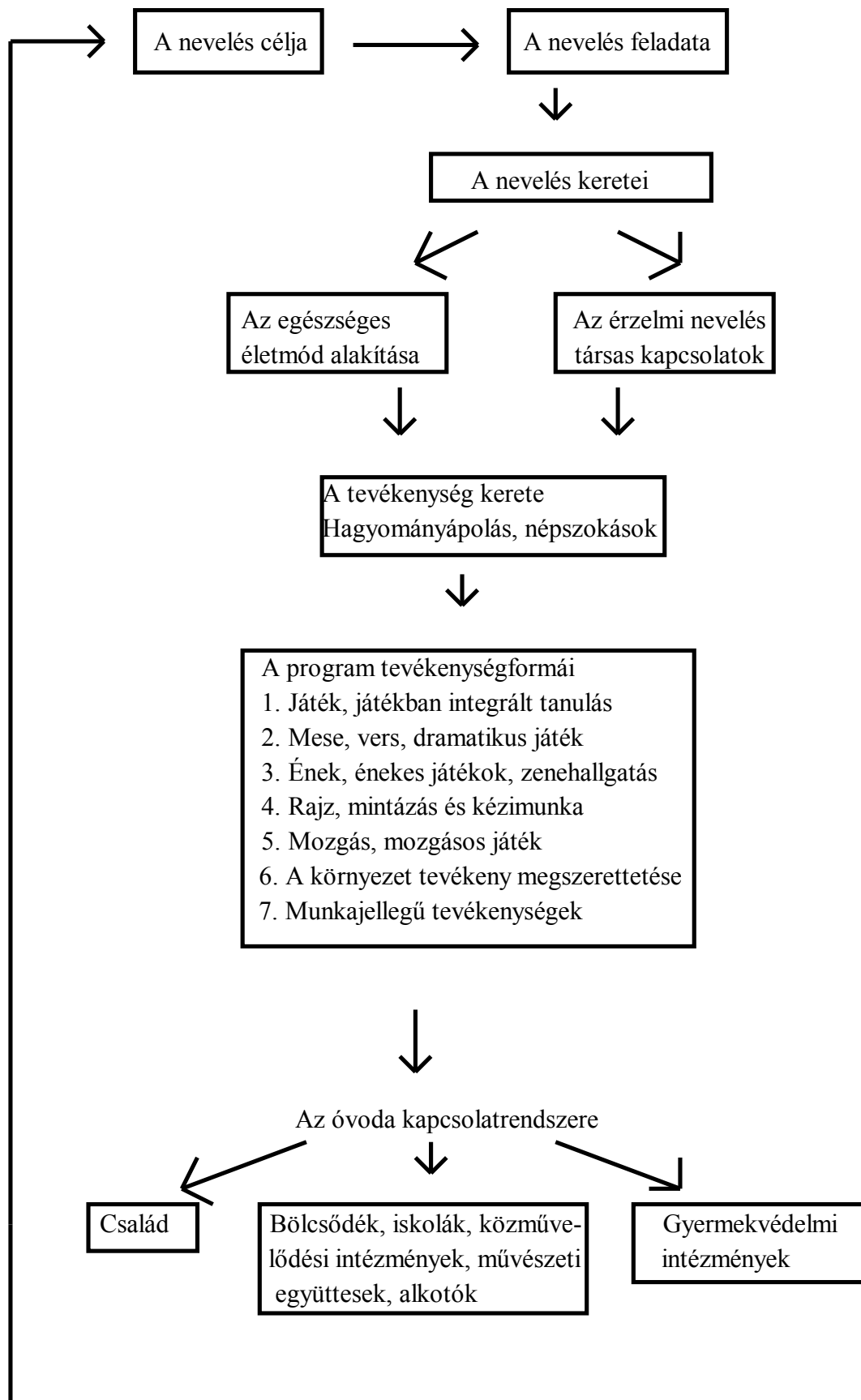
Az esztétikai élmények legyenek alkotói és formálói a gyermekek esztétikai ítéletének.

3. Az intellektuális érzelmek alakításának feladatai:

- Az intellektuális érzelmek megjelenése segítse az érdeklődés felkeltését, a tanulási vágy kialakulását, a szűkebb-tágabb környezet nyitott, érzékeny befogását.
- A gyermekek kíváncsisága, utánpótlási kedve fejlessze a pszichikus funkciókat - az érzékelést, észlelést, emlékezetet, figyelmet, képzeletet, gondolkodást - különös tekintettel a kreativitás képességének megerősítésére.
- A kíváncsiságot felkeltő tevékenységek során szerzett tapasztalatok folyamatos feldolgozása fejlessze az egyszerű gondolkodási műveletek alkalmazását, ismeretek emlékezetben tartását.
- A meghitt beszélgetések erősítsék a gyermekek kommunikációs aktivitását, beszédkedvét és a gazdag nonverbális képességek megjelenését

Az érzelmi alapigények biztosítása – biztonság – szeretet – védettségérzet – segítse a gyermekeket abban, hogy érzéseiket, gondolataikat szóval, mozgással vagy vizuális eszközök segítségével szabadon kifejezhessék.

PROGRAMUNK RENDSZERÁBRÁJA

→ *A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén*
2. 4 Küldetésnyilatkozat, jövőkép

Küldetésnyilatkozat

Mi, a Szolnok Városi Óvodák, Rózsa úti Tagóvoda dolgozói gyermekközpontú szemléletünkben eredően elfogadva neveljük gyermekeinket.

Olyan óvoda vagyunk, ahol:

- a gyermeki személyiséget minden helyzetben szeretet és tisztelet övezi,
- megteremtjük a boldog, biztonságos, kiegyensúlyozott légkört,
- kialakítjuk az esztétikus, egészséges tárgyi környezetet,
- valljuk, hogy a játék a gyermek elsődleges tevékenysége,
- biztosítjuk a gyermek sokoldalú személyiségfejlesztését, az egészséges életmódra nevelés, érzelmi és értelmi nevelés területén belül,
- beépítjük programunkba a néphagyományokat, jeles napokat, a művészet eszközeinek segítségével és lokálpatriotizmusra neveljük gyermekeinket,
- elfogadjuk és elfogadtatjuk az egyén másságát,
- felkészítjük az arra alkalmas gyermekeket az integrációra,
- megkülönböztetett figyelemmel bánunk a szülőkkel,
- partnereink racionális elvárásait, igényeit tiszteletben tartjuk,

Mindig készen állunk a lehetőségek figyelembe vétele mellett a partneri igények alapján felmerülő szükséges változásokra, de elutasítunk minden olyan elképzelést, tevékenységet, mely a gyermek érdekeivel, jogaival ellentétes.

Tevékenységeinken keresztül példát mutatunk beszédben, magaviseletben, a partnereink iránti tiszteletben, az értékekkel kapcsolatos hitben.

Mindezeket garantáljuk óvodánkban, a nevelésben együttműködő minőségi munkavégzésünkkel, szakmai felkészültségünkkel az innovációs törekvések iránti igényünkkel, az egyéni ambíció és hivatástudatunk által vezérelve.

Jövőkép

A Rózsa úti Óvoda minden dolgozója továbbra is szeretné megőrizni pedagógiai értékeit:

- Tiszteljük, toleráljuk a másságot, közvetítjük a másság elfogadását.
- Művészeti élmények és értékek közvetítésével a lokálpatrióta szemlélet alakítása.

-Elhivatottságunkkal és szakmai felelősségtudatunkkal sokoldalúan segítjük a gyermekek érzelmi-testi-értelmi fejlődését.

-A felnőttek tetteikkel sugározzák a gyermekek felé a következő mottót:

„Tisztellek Téged, fontos vagy nekem, csakis Rád
figyelek, és segítek Neked, ha szükséged van a
Segítségemre”

A felnőttek-gyermekek kapcsolatában a pozitív érzelmi töltés folyamatos fokozása.

ADLERI-elvek tudatos alkalmazásával lehetőség adás az egyéniségek szabad kibontakoztatására, szocializálódást segítő kapcsolatok magasabb szintre fejlesztése.

Pedagógiai attitűdünkkel szeretnénk elérni, hogy a „Mi” óvodásaink tudjanak CSODÁLKOZNI, FELFEDEZNI, JÓT ÉS JÓL JÁTSZANI!

3. A Mi óvodásaink-gyermekkép

A gyermek az ember számára a legnagyobb érték, így is kell kezelni. Egy és megismételhetetlen egyéniség önálló érzésekkel, akarattal. Úgy szeretjük és neveljük, hogy tiszteletben tartjuk ezt. Szeretnénk, ha megismerné értékeit s ezzel tartást, önállóságot, boldogságot kapna. Célunk, hogy egyéniségével képes legyen társait elfogadni, velük együttműködni.

Boldog, érzelmekben gazdag, nyitott, érdeklődő gyermekek nevelése a célunk, akik az óvodai varázsos évek után boldogan, természetes kíváncsisággal kezdik meg az iskolát.

4. A Mi óvodánk-óvodakép

Szeretetteljes, érzelemgazdag gyermekközpontú óvoda megteremtése; az első biztosságos „védőburok” a család után kialakítása – és a kialakított helyzet, érték megtartása, fejlesztése a célunk.

Fontosnak tartjuk, hogy az óvodánkat választó szülők és gyermekeik, valamint az itt dolgozó felnőttek magukénak érezzék az óvodát.

A gyermekek fejlődését, fejlesztését a „nyitott tenyér” elvével az „Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel” és az „Add a kezéd” program segítségével végezzük.

Arra törekszünk, hogy minden gyermek jól érezze magát óvodánkban, személyisége kibontakozzon.

Pedagógusképünk

Pedagógus közösségünk minden tagja arra törekszik, hogy szeretettel, értő odafigyeléssel nevelje, fejlessze a reánk bízott gyermekeket. Nyitottan, érdeklődéssel segítjük egymást, kreativitásunk, alkotókedvünk biztosítja az állandó megújulást. Törekszünk arra, hogy a közös cél eléréséhez mindenki elkötelezettnek érezze magát és színvonalas munkavégzéssel erősítse nevelőmunkánkat. Fontosnak tartjuk, hogy pedagógusaink állandó önképzéssel, továbbképzéseken való részvétellel, tanulással erősítse tudását, hogy meg tudjunk felelni korunk elvárásainak.

A gyermekek nevelését a család és az óvoda nevelési céljainak, feladatainak összehangolásával, a szülők aktív együttműködésével végeznénk a leghatékonyabban. Arra törekszünk, hogy kiegyensúlyozott szülő-óvónő kapcsolat alakuljon ki, amely lehetőséget jelent az együttműködésre.

5. Az óvodai nevelés feltételei

SZOLNOK VÁROSI ÓVODÁK HELYI NEVELÉSI PROGRAMJÁRA VONATKOZÓAN	SAJÁTOS PEDAGÓGIAI ARCULATRA VONATKOZÓAN
<p>SZEMÉLYI FELTÉTEL: 8 fő felsőfokú óvodapedagógus 6 fő szakképzett dajka 1 fő kertész-karbantartó 1 fő gyógypedagógiai asszisztens</p>	<p>SZEMÉLYI FELTÉTEL: 2 fő főiskolai végzettségű óvodapedagógus 6 fő felsőfokú végzettségű óvodapedagógus 1 fő gyógypedagógiai asszisztens 4 fő szakképzett dajka 2 fő érettségizett szakképzett dajka 1 fő kertész-karbantartó</p> <p>Óvodapedagógusaink szakmailag igényesek, ezért több kollégánk választotta a szakvizsgás képzéseket:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> -1 fő fejlesztő pedagógus -1 fő differenciáló pedagógus -1 fő nyelv-és beszédfejlesztő pedagógus <p>A program specifikumához tartozó óvoda-pedagógusi attitűd az elfogadás, együttműködés. Ezért a továbbképzések választásánál az ilyen irányú képzéseket választják a kollégák:</p> <ul style="list-style-type: none"> -2 fő romológia -1 fő DIFER -3 fő Sindelar -1 fő HRG gyógyítás -4 fő Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel-3 fő ének-zene <ul style="list-style-type: none"> -3 fő drámapedagógia -4 fő projekt rendsz. Tanulás -2 fő drogpreevenciós tevékenységre felkészítő továbbképzés -2 fő Gordon -2 fő mentálhigiéné
--	--

TÁRGYI FELTÉTEL:	TÁRGYI FELTÉTEL:
-4 csoportszoba -3 öltöző - parkosított játszóudvar - alapvető eszköz és játékeszköz -fejlesztő szoba	-Pályázati lehetőségek megragadásával mozgásfejlesztő, higiénés eszközök gyarapítása -Program megvalósítását segítő speciális mozgásfejlesztő eszközök /Wesco, Ayres, konduktív pedagógia/ -HRG gyógyúszás speciális eszközei -Program specifikus térkialakítás a csoportokban -Ízlésformálást elősegítő harmónikus, esztétikus díszítés

6.A megvalósítás megkülönböztető kritériumai, döntő tényezői

6.1 Érzelmi nevelés, szocializáció

Az érzelmi nevelés és szocializáció célja:

A gyermekek egyéni érdekeinek, tulajdonságainak, képességének kibontakoztatása a közösségen belül, a csoport normáinak tiszteletben tartásával.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes, családi légkör megteremtése a beszoktatástól az óvodáskor végéig.
- A gyermek-gyermek, az óvodapedagógus-gyermek, dajka-gyermek pozitív attitűd érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása. Az érzelmekre épülő kapcsolat-teremtő és megtartó képességek formálása, erősítése, a társas kapcsolatok létrehozása érdekében

Óvodánkban a gyermeket érzelmi biztonság, szeretetteljes, derűs, kiegyensúlyozott légkör veszi körül. Megtervezzük a gyermek számára barátságos, otthonos életteret,

de lehetőséget adunk a gyermek ötleteinek, elképzeléseinek is. Gyermekeink szabadon mozoghatnak a csoportszobában, mosdóban.

Minden óvodai csoportunknak van saját neve, hagyománya, szokásrendszere, jelképrendszere, szimbóluma, mely egyéni színezetű légkört biztosít és mélyíti a gyermekek összetartozását, együttérzését.

A gyermekeknek tároló helyet biztosítunk, ahol saját eszközeit, játékait, értékeit gondozhatja, kezelheti.

A beszoktatás ideje alatt a gyermekek elhozhatják magukkal azokat a játékokat, melyekhez ragaszkodnak. A beszoktatásban mindkét óvónő részt vesz a dajkával együtt. A beszoktatás menetét előzetes szülői értekezleten megbeszéljük. Személyes kapcsolattal, mesével, ölbéli játékokkal, mondókákkal, kedveskedünk a gyermekeinknek. A beszoktatás ideje alatt megismertetjük a szokásokat és játékosan gyakoroltatjuk, figyelembe véve a gyermek egyéni képességeit, tempóját, szokásait. Óvodánkban több programot szervezünk a kicsik és a nagyok közös bevonásával.

A gyermek-gyermek, felnőtt-gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása. Az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, erősítése a társas kapcsolatok létrehozása érdekében. Arra törekszünk, hogy a gyermekek jól érezzék magukat a csoportban, ebben segít a felnőttek és gyermekek közössége egyaránt. Nevelésünk alapja a feltétel nélküli szeretet, határokkal együtt. A határokat úgy szabjuk meg, hogy a gyermek megtudjon felelni az elvárásoknak. A szocializáció szempontjából különös jelentőségű a közös élményekre épülő közös tevékenységek gyakorlása. Az óvodai élet szervezése segíti a gyermek erkölcsi tulajdonságainak és akaratának fejlődését, a szokás-és normarendszerének megalapozását. Segítjük a gyermekeket, hogy elfogadják eltérő képességű és tulajdonságú társaikat. A szülőkkel átélt közös rendezvények, élmények segítség a különbözőségek elfogadását, tiszteletét, a toleráns viselkedés megalapozását.

- A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő alacsonyabb fejlettségi szinten álló, érzékszervi, értelmi vagy mozgássérült, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, az elhanyagolt, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést igényel, szükség esetén megfelelő szakemberek közreműködésével./pszichológus, logopédus, győgyopedagógus, konduktor/

- A feladatokat minden gyermek számára érthetővé, vonzóvá tesszük. A bátorító nevelés pszichológiáját alapul véve minden kapcsolatban alkalmazzuk az alábbi elveket.

1. A felnőtt próbálja megérteni elsősorban érzelmileg a gyermeket.
2. Parancsolás helyett igyekezzen kérdezni.
3. A gyermekek mágikus képzeletét vonja be a pozitív szociális kapcsolatok, szokások kialakításába.
4. A felnőtt magyarázatában jelenjen meg a dolgok pozitív oldala.
5. A felnőtt biztosítson a gyermekek tevékenységéhez nagy szabadságot a határok pontos megjelölésével, a többszöri "határátlépésnél" vezessen be konzekvenciákat.

6. A felnőtt legyen képes nevelési taktikát változtatni, ha egymást követően eredménytelennek érzi a befolyásolását.

6.1 Erzelmi nevelés és szocializáció

7. A felnőtt segítse a gyermekbarátságok kialakítását, formálja úgy, hogy a közösség többi tagjaihoz is kapcsolódjanak.

8. A felnőtt nevelje a **SZÓVÉRTÉK** témakörét a kialakult összefüggéseket az óvodai megvalósítás során.

9. A felnőtt bátorítsa minden gyermeket, hogy a belső elégedettsége, pozitív énképe kialakítására felvétel a **személyes kapcsolatok** a felnőtt minél többször örüljön a kisebb előrelépések, fejlődésnek. **Alkossanak felvétel a **személyes kapcsolatok** kialakítására biztosítunk lehetőséget tagóvodánkban.**

10. Az agresszív gyermek lehetőleg ne kapjon figyelmet az agresszivitáson keresztül.

11. A felnőtt-gyermek társalgásában világos, egyértelmű, építő-előrevivő megfogalmazás jelenjen meg, a kapcsolatok erősítését szolgálja a beszélőtárs megbecsülése, értékelése, a kölcsönös engedelmény keresése, melyből mellőzendő a megbántás, hibáztatás, gyakori bírálgatás, kioktatás, kiabálás, panaszkodás, prédikálás.

12. A gyermekek viselkedéskultúráját fejlessze a felnőttek bizalomelőlege és az a szemlélete, ami a sikert észreveteti, és a sikertelenséget segít elviselni.

13. Tilalom helyett a felnőttek adjanak a gyermeknek választási lehetőséget, hogy önálló döntéseket hozhassanak mind a **alkotás** minőségére, **alkotás** minőségére váljanak.

14. A felnőtt **alkotás** minőségére van a szeretetkapcsolat kialakításához.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

Csoportok életében megjelennek a csoport- és az óvodai hagyományok, ünnepek, mint **Jeles napok, sportversenyek,** Ragaszkodnak óvodájukhoz, a kisebb gyermekekhez, felnőttekhez. **Értékelés** közös élmények segítve ezzel a közösségi érzés alakulását.

A gyermekek törekednek a viselkedés és helyes cselekvés szokásszabályainak betartására.

Egymást figyelmeztetik a szabályok megszegése esetén **Megérkeztem tábla** Az óvodába érkezés, az elválasztás, az ebédelés **Képes napirend** (közösségi tagóvodák egységesítő pedagógiai csoport) **Altató-ébresztő hallgatása**

Az óvodában a társai, barátai iránt.

A tevékenységeket türelmesen, a megbeszéltek alapján befejezik.

Szavak nélkül is értik környezetük jelzéseit, érzéseit.

A közösséget szívesen dolgoznak, bíznak önmaguk képességében. **Születés vagy névnap**

Konfliktusos helyzetben társaikkal képesek egyezkedni.

Igyekszik legyőzni a felmerülő akadályokat.

Szociálisan éretté válnak az iskolába lépésre. **Kincses kosár, gyűjtődoboz** Személyes tárgyak gyűjtésének kialakult rendszere van az óvodában.

SZVÓ kritériumok	Tagóvodai megvalósítás
Az óvodai felvétel előtt személyes kapcsolat kialakítására biztosítunk lehetőséget tagóvodánkban.	Óvi-kukucska
Csoportszoba kialakításával biztosítjuk az egyéni elvonulást, pihenést.	Pihe-puha sarok
A gyermekek reggeli érkezéskor az óvodapedagógus nap mint nap szeretettel, hívogatóan fogadja mindaddig, amíg erre egyénileg szükség van.	Személyes percek, Csoportbáb
Csoportok életében megjelennek a csoport- és az óvodai hagyományok, ünnepek, mint közös élmények segítve ezzel a közösségi érzés alakulását.	Jeles napok, sportversenyek, gyereknapi
Az óvodába érkezés, az elalvás, az ébredés egységes elveken alapulnak, szertartásait (ceremóniát) a tagóvodák egységesítve szabályozzák.	Megérkeztem tábla Képes napirend (gyógypedagógiai csoport) Altató-ébredtő hallgatása
A gyermek életében egy személyes ünnep ünneplése az óvodában.	Születés vagy névnap
Személyes tárgyak gyűjtésének kialakult rendszere van az óvodában.	Kincses kosár, gyűjtődoboz

6.2 Játék, élményen alapuló tanulásszervezés

Játék, élményen alapuló tanulásszervezés

Programunk szélesen értelmezi a tanulást. A gyermekek tevékenységeik során szerzett benyomások, tapasztalatok, élmények alapján tanulnak és általa fejlődnek. Tanulási képességek elsődleges terepe a játék és a teljes óvodai élet. Az óvodás gyermek értelmi képességét leginkább a játékon keresztül fejlesztjük. Ehhez társítunk szervezett tanulási lehetőségeket is mint az irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, amely magában foglalja kérdéseire, válaszára épülő ismeretszerzést is.

A kezdeményezett foglalkozásokon számtalan probléma és feladatmegoldás lehetőségét adjuk a gyermekeknek. Élményen alapuló tanulás általunk kezdeményezett tevékenység, mely a játékidőben zajlik. A gyermekek a tevékenység befejezése után igényük szerint visszatérhetnek eredeti játékukhoz.

A szervezett tanulás formái: kötelező (mozgás, mozgásos játék) és kötetlen kezdeményezés.

A szervezett tanulás munkaformái: frontális, mikrocsoportos és egyéni fejlesztés.

Játék, élményen alapuló tanulásszervezés célja:

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése attitűdök erősítése és a képességek fejlesztése.

Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.

Sokoldalú képességfejlesztéssel a gyermeki személyiség egészére irányuló fejlődésnek a biztosítása, segítése.

Sokoldalú cselekedtetés közben az értelmi képességek fejlesztése, szóbeli megfogalmazásra készítetés.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A játékhoz, a sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalási, felfedezési lehetőséghez az önálló és társas tevékenységhez a feltételek megteremtése.
- A szervezett tanulás feltételének a szilárd szokásrendszer kialakítása.
- A gyermekek egyéni fejlődésének figyelemmel követése - erre építve az egyéni fejlesztést.

A játékba integrált tanulás feltételeinek megteremtése

- Olyan légkört alakítunk ki, amelyben a gyermekek szívesen tevékenykednek együtt, mintát, modellt jelentenek egymásnak. Építünk az utánzásos, modellkövetéses tanulásra.
- Építünk a gyermekek aktivitására, érdeklődésére, biztosítjuk önállóságukat a tevékenységekben.
- Módszerünk megválasztását a gyermekek életkori sajátossága, testi lelki állapota, érdeklődése, kíváncsisága befolyásolja. A módszereinket-eljárásainkat változatosan, mindenkor az adott szituációban, annak megfelelően kombináljuk.
- Tudatosan figyelünk a gyermek cselekvő aktivitására, a közvetlen, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítására, kreativitás erősítésére gyakorlati problémamegoldásra.

A szilárd szokásrendszer kialakítása

- A szervezett tanulásnál év elején alakítjuk ki a szükséges szokásokat.
- Kíváncsiságunkkal, odafigyelésünkkel, szituációérzékenységünkkel mintát adunk a gyermekeknek. Használjuk a metakommunikáció elemeit.
- Egy-egy gyermekhez, gyermekcsoporthoz való odafordulásunk velük történő egyéni fejlesztés, foglalkozás természetes napi esemény a csoport szabad játékában. A játszó gyermekek csak a legszükségesebb esetben zavarhatják az ott folyó munkát.

A gyermekek egyéni fejlesztése

- Figyelemmel kísérjük a gyermekek értelmi fejlődését és ehhez igazítjuk a fejlesztést.
- A differenciálás elve érvényesül munkánkban, így minden gyermek önmaga lehetőségeihez képest fejlődik.
- A hátrányos helyzetű gyermekek fejlesztésére egyéni fejlesztési tervet dolgozunk ki. Felzárkóztatásukra a nevelési területeken segítséget kérünk a gyermekjóléti szolgálattól.
- A beszédhibák időben történő felmérése után logopédushoz irányítjuk a rászorulókat.
- Az értékelést differenciáltan alkalmazzuk, arra törekszünk, hogy minél több pozitív megerősítést kapjanak gyermekeink.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- A sok-sok tevékenység átélése, az élmények, a tapasztalataik hatására pontosabbá válik érzékelésük, észlelésük, megfigyelőképességük. Tartósabb lesz figyelmük, emlékezetük, gazdagodik fantáziájuk.
- Fejlődik beszédük, gondolkodásuk, problémamegoldásuk.
- Elemi ismeretekkel rendelkeznek önmagukról és környezetükről.

- Feladattudatuk erősödik, szándékos figyelemre lesznek képesek

SZVÓ kritériumok	Tagóvodai megvalósítás
<p>1. Az óvónő teremtsen olyan élményszerű környezetet, amely ösztönzi a gyermek megismerési vágyát, kíváncsiságát, tevékenységi vágyát, természetes beszédkedvét:</p> <p>Felszabadult csoportléggkört teremt, Kedvet csinál a beszélgetéshez. Odafordulást, érdeklődést mutat a gyermek felé, mondandója iránt (nem értékeli, javítja azt).</p> <p>A gyermekek érdeklődéséből fakadó élményeket szerez, amelyek érzelmi azonosulást váltanak ki, bevontta, érdekeltté teszik őt a megismerési folyamatba, aktív, cselekvő, alakító, partneri szerepben. A gyermek kedvelt tevékenységeire irányuló, gazdag kínálatot teremt meg.</p> <p>2. Feladata, hogy a gyermek számára a tanulási helyzetet olyan módon teremtsen meg, hogy a gyermek szabad választása, egyféle ismeret különböző módon való megmutatása, megtapasztalása érvényesüljön.</p> <p>3. Az óvodapedagógus által kezdeményezett játék a jó játék lehetőségét nyújtja óvodásaink számára (a játék gyermeki sajátosságait biztosítva: önként vállalt, örömteli), de az óvodapedagógus részéről tanulási cél fogalmazódik meg benne, tartalma, tanulási tartalom.</p> <p>4. A térbeépítés az óvodai életben gyakori: a tér – a tapasztalatokat, az együtt végzett térátalakító tevékenységek a közös sikerélményeket jelenthetik.</p> <p>5. A problémahelyzetek kialakulását pedagógiai tudatossággal tervezzük, de a spontán</p>	<p>Kivéve a gyógypedagógiai csoportban, mert a spontán tanulás sérült, ezért a játék kötelező foglalkozásként is megjelenik.</p>

adódó helyzetek lehetőségeit a nap bármely szakában kihasználjuk.

6. Biztosítjuk azokat az élményforrásokat megfelelő arányban, amelyek mind a fiús, mind a lányos játékok és tevékenységek forrásai lehetnek.

7. Az óvodapedagógus szemléletében a gyermekközpontúság a legelső helyen áll: olyan helyzeteket teremt, amely a gyermek igényeit figyelembe veszi és döntéseiben a gyermek érdekeit helyezi előtérbe.

8. A felnőtt – gyermek interakciókban társa az óvónő a gyermekeknek, olyan probléma amelyeket, izgalmakat teremt, melyekben ösztönzi a gyermekeket gondolkodásra, próbálkozásra, tevékenységre.

9. Az óvónő megváltozott szerepben vesz részt az együttműködés folyamatában, a játékban.

Feladja hétköznapi pedagógusi viselkedési mintáit: engedi, hogy személyiségéből mást is lássanak a gyerekek.

Játékszituációkban szerepet vállal, azonosul, beleélő képessége aktivizálódik a helyzetekben. Ebben a szerepben szabályozhat, ismeretet, viselkedésbeli és beszéd,

35

nyelv mintát nyújt, véleményeket hívhat elő és provokálhat, de akár fegyelmezhet is.

Fontosnak tartja és segíti, hogy a gyermekek megéljék az „én” és a „mi” élményét. Az óvodán kívüli tapasztalatszerzések élményszerűségét azok kreatív, átgondolt kiválasztásával, tervszerű megszervezésével és helyes motivációval biztosítja.

10. Az adódó élményforrások mélyítésére hatásos helyzeteket, eszközöket és alapanyagokat biztosít.

11. Az óvónő tevékenységében láthatóan

A művészeti csoportban
projekt- rendszerű – tanulás
szervezés történik.

<p>megjelenik az öröm, a humor, bele tud helyezkedni a gyermek érzéseibe, együtt élni vele az eseményeket.</p> <p>12. Közös felfedező helyzetek, az együttes tevékenységek a sok – sok kérdés és felelet, utánpótlások jó alkalmat teremtenek saját élményű tanulásra.</p>	
--	--

6. 3 Egészséges életmódra nevelés

Célja:

A gyermekek egészséges életvitel-igényének alakítása, testi fejlődésük elősegítése.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermekek gondozása, testi szükségletük, mozgásigényük kielégítése.
- A gyermekek egészségének védelme, óvása, megőrzése, edzettségének biztosítása
- A gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges, esztétikus környezet.

A feladatok tartalma:

A gyermekek gondozása, testi szükségletük, mozgásigényük kielégítése

- Az óvodai felvételi után minden gyermekről anamnézist készítünk, ezzel indítjuk az ismerkedés folyamatát. Folyamatos megfigyeléssel, (testsúly, testmagasság) segítjük az egyéni sajátosságok feltárását a növekedés és fejlődés területén.
- Az önálló testápolás, étkezés, öltözködés szervezettségét az óvodába lépés pillanatától biztosítjuk. A beszoktatás ideje alatt minden gyermekkel együtt végezzük a teendőket, hogy megtanulhassák a fogásokat, a testápolási szokások sorrendjét. A rögzítést segítik a vizuális jelek. Természetesen a szokásokat a dajkák bevonásával együtt gyakoroltatjuk. Törekszünk arra, hogy a felnőtt-gyermek kapcsolat tapintatos, megértő, segítőkész, őszinte legyen. A fokozatosság betartásával törekszünk arra, hogy a gyermekek egyre önállóbbá váljanak ezen a területen.

- A gyermekek különböző táplálkozási szokásokkal érkeznek az óvodába. A szülők segítségével megismerjük ezeket, s kellő toleranciával elfogadjuk. A gyermekek a napi háromszori étkezéssel tápanyagszükségletük 3/4 részét az óvodába kapják. Ösztönözzük őket, de nem kényszerítjük az ételek elfogyasztására. Figyelemmel kísérjük az óvodai étrendet, hogy az kellően változatos és megfelelő tápanyag-összetételű legyen.
- Biztosítjuk, hogy a nap bármely szakában ihassanak. Az étkezési szokásokat a napirendet úgy alakítjuk, hogy a folyamatosság a lehetőséghez képest megvalósuljon.
- A testápolás terén is nagy különbségek mutatkoznak a gyerekek között, ezért fontosnak tartjuk, hogy az óvodai és családi szokásokat összehangoljuk. A bőrápoláshoz, fogmosáshoz, hajápoláshoz, az orr tisztántartásához, a WC használathoz megteremtjük a feltételeket úgy, hogy a gyermekek intim környezetben egyre önállóbban végezhessék a teendőket.
- Ösztönözzük a szülőket arra, hogy gyermekeiket kényelmes, többrétegű ruházatba öltöztessék - amit a gyermekek szükség szerint könnyen vehetnek le vagy fel.
- Különös gondot fordítunk a szabad levegőn tartózkodásra, örömteli játéokra, mozgásra. Biztosítjuk a természetes nagymozgásokhoz a teret, a mozgáselemek gyakorlásához a mozgásfejlesztő udvari játékokat. Szervezett mozgástevékenységet beiktatunk az udvaron töltött időbe.
- Az óvodai szokásokkal, az egészséges életmód szokásainak kialakításával, a gyermekek alapszükségleteivel több alkalommal foglalkozunk szülői fórumokon. Próbáljuk segíteni az alapfeltételek megteremtésében a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekeket nevelő szülőket. (Gyermekvédelem.)
- Megfelelő szakemberek bevonásával-a szülővel és az óvodapedagógussal együttműködve-speciális gondozó, prevenció és korrekció testi és lelki nevelési feladatok ellátása a gyermekek testi-lelki fejlődésének elősegítése érdekében.
- Az anyanyelvi nevelés ezt a területet is folyamatosan áthatja. Remek lehetőség az egészséggel, tisztasággal, és renddel kapcsolatos fogalmak, szavak pontosítására a bensőséges kommunikáció lehetőségére.

A gyermekek egészségének védelme, óvása, megőrzése, edzettségének biztosítása

- A gyermekek egészségügyi problémáit szeretetteljes bánásmóddal, tapintattal a szülők bevonásával oldjuk meg. Az óvodában megbetegedett gyermeket az egészségesektől elkülönítve a lehető leghamarabb hazajuttatjuk értesítve a szülőt. A fertőzések terjedését gyakori szellőztetéssel, edzéssel, megfelelő öltöztetéssel, a személyi higiéné betartásával igyekszünk gátolni.
- Minden nap edzési lehetőségünk van - hiszen a nap nagy részét az udvaron, a szabadban töltjük. A szabad levegőn tartózkodás fokozza a gyermekek ellenállóképességét, erőnlétét. Mozgásszükségletük kielégítéséhez futó- fogójátékokat szervezünk - az együttjátászás, futás ösztönzően hat.

A vízzel való edzést az udvari zuhanyozó biztosítja.

- Nagycsoportosok számára úszótanfolyamot szervezünk, de a szülők igénye alapján a vízhez szoktatást heti uszodalátogatást is megszervezzük.
- Edzési lehetőség erőnlét-, gyorsaság-, ügyességfejlesztést biztosít az udvaron a kerékpározás, rollerezés.
- A gyermekek tartásjavítását, a lábboltozat erősítését erre tervezett gyakorlatokkal végezzük.
- Drodprevenációs feladatok drámajátékok segítségével.

A gyermekek fejlődéséhez szükséges környezet

- Törekszünk arra, hogy az óvoda külső és belső környezete feleljen meg az egészségügyi előírásoknak, esztétikus, nyugtató hatású legyen, alapot adva nevelőmunkánknak.
- Az udvaron úgy alakítjuk ki a játszóterületeket, hogy bármilyen idő esetén lehetőségünk legyen levegőzésre.
- Mozgásfejlesztő játékaikat állandóan ellenőrizzük, hogy a balesetveszélyes játék minél előbb javításra kerüljön, a fejlesztésnél a többfunkciós természetes alapanyagú játékokat helyezzük előtérbe.
- Csoportszobáinkban, az óvoda közös helyiségeiben meghitt, barátságos, otthonos miliőt teremtünk - amely esztétikai élményt is nyújt a hozzánk érkezőknek.
- Az udvar esztétikáját növénytelepítéssel, rendszeres ápolással, tisztántartással fokozzuk.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- A testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek teljesen önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodnak, fogat mosnak, fésülködnek.
- A tisztálkodási eszközökre vigyáznak, helyére teszik azokat. Zsebkendőjüket önállóan használják köhögéskor, tüsszentéskor egyaránt.
- Önállóan eldöntik, hogy mennyi ételt fogyasztanak, önállóan töltenek vizet a kancsóból.
- Készség szinten használják a kanalat, villát, kést.
- Esztétikusan terítenek, higiénikusan étkeznek.
- Étkezés közben halkán beszélgetnek.
- Önállóan öltöznek, ruhájukat ki-begombolják, cipőjüket ki- és befűzik-kötik.
- Ruhájukat esztétikusan összehajtván teszik a helyére.
- A környezetükben igyekeznek mindenütt rendet tartani.
- Ügyelnek saját külsőjükre, melyben megjelenik a szépre, ízlésesre törekvé

Napirendünk:

6.00 - 8.30	Játék a csoportszobában, személyes percek, szabad játék.
8.30 - 10.30	Játékba integrált egyéni és mikrocsoportos teendők, tevékenységek. Testápolási teendők, tízórai. Vers, mese, dramatikus játékok. Rajz, mintázás, kézimunka. Ének – zenei készségek fejlesztése. Heti egy alkalommal testnevelés foglalkozás.
10.30 - 12.00	Játék a szabadban, mikrocsoportos tapasztalatszerzések, séták. Énekes játékok az udvaron. Mindennapi edzés: kocogás, futás.
12.00 - 13.00	Ebéd, testápolási teendők.
13.00 - 15.00	Pihenés, altatás mesével, altatóval.
15.00 - 15.30	Testápolási teendők, uzsonna.
15.30 – 17.00	Játék a csoportszobában, vagy a szabadban, egyéni és mikrocsoportos részképesség fejlesztés.

SZVÓ kritériumok	Tagóvodai sajátosságok
<p>3.A közösségért végzett munkafolyamataiban a jó szokások elsajátításában, a gyermek saját tevékenységeiben megerősödik, önállósági törekvése fokozódik, magabiztossá válik és alkalmassá arra, hogy mindezeket megváltozott környezetben is biztonsággal képviselni tudja. Ennek egyik fő forrása az udvar – mint közösségi tér –a munkajellegű feladatok elvégzésére: Környezet megóvása, folyamatos tisztán</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Környezettudatos magatartás • Madáretetők szükség szerinti feltöltése, fészkek óvása • Virágágyások, virágládák gondozása • Kisméretű kerti szerszámok biztosítása, biztonságos használatának megtanítása. Gyermekméretű seprű, lapát behasználása.

<p>tartása, ápolása Madárvédelem Növények gondozása (konyhakert, virágágyás) Munkavégzéshez szükséges eszközök kialakítása a gyermek biztonságának érdekében nélkülözhetetlen Ezek tartalmi megjelenítését az óvónő a szociális tervben és tevékenységi tervben rögzíti.</p>	
<p>4. Olyan egységes és következetes szokásrend kialakítását tartjuk fontosnak, amely megsegíti a gyermekeket a felnőttől való fokozatos függetlenedésben az önállóság megszerzésében: Elegendő időt biztosít az óvónő a nap szervezésében (folyamatos reggeli, udvarra való kivitel, ebéd, pihentetéshez való készülődés), a gyermekek önkiszolgáló tevékenységeinek munkafolyamataihoz: öltözködéshez, étkeztetéshez, testápolási teendőkhöz.</p>	<p>Szimbólumokkal a tevékenységek sorrendjének vizuális megjelenítése.</p>
<p>10. Fontos számunkra, hogy pedagógiai munkánkban érvényesüljön a testi – lelki egészség összhangja a felnőtt és a gyermek közösségben egyaránt.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Játékos, dramatikus formában megszervezett délelőtti • Salátatábor • Mozgásos versenyek szervezése • Játékos drogprevenációs drámajátékok
<p>11. Fontosnak tartjuk, ezen területen is a szülőkkel való hatékony együttműködést – egészség megőrző, prevenció program működtetését.</p>	<p>Sportvetélkedő Drogszűréses szülői fórum</p>

7. A sajátos pedagógiai arculat óvodai tevékenységi formái és feladatai

7. 1 Játék

A belülről indított és vezérelt játéktevékenység célja:

- A gyermekek szabad képzettségének elősegítése
- Emellett játékkal érjük el, hogy a gyermekek intellektuális, mozgásos, szociális tapasztalatokhoz jutnak.
A játékkal szerzett élmények többszöri átélésével a gyermekek egyéni vágyai és ötletei teljesülnek.
- Továbbá célunk, hogy minél sokrétűbb tájékozódó tevékenységgé váljon a játék, és az élményen alapuló játék.
A gyermekek a játékban integrált tevékenységeik során szerzett tapasztalatok, élmények alapján tanulnak egyenként, kisebb csoportokban vagy az egész csoporttal együtt.
Váljék kiemelt jelentőségű tájékozódó, kreativitásukat fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Élményszerzési lehetőségek biztosítása a gyakorló, szimbólikus, szerep, konstruáló, szabályjátékhoz és barkácsoláshoz.
 - A játékhoz szükséges feltételek biztosítása (légtér hely, idő, eszközök, tapasztalatszerzés-élmények)
 - A 3-6-7 éves korban megjelenő játékfajták, s azok tartalmának, minőségének gazdagítása, a gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembevételével.
 - A gyermekek beszédképességének fejlesztése a játékban.
 - Az óvodapedagógus játéksegítő, játékirányító módszereinek alkalmazása.
 - Az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét.
 - Az óvodában fontos a szabad játék túlsúlyának érvényesülése.
- Alkotó kedvű légkört teremtünk, amelyben a gyermek szabadon dönthet abban, hogy mivel játszik, milyen témát, milyen eszközzel jelenít meg, milyen helyet választ, és mennyi ideig tart a játéka. A csoportban annyi szabályt vezetünk be, amennyi segíti a rugalmas, oldott légkör fenntartását, a szabad játékot.

- Lehetőséget adunk a gyermekeknek, hogy a képességfejlesztő játékoknál szabadon válasszon a felkínált szerepek, játékhelyzetek, társak között.
- A gyermekekkel való együttjátszás során a témát, eszközöket, szabályokat és helyet közösen teremtjük meg.
- A gyermekek önállóan ill. segítségünkkel alakítják ki a játékok számára megfelelő helyet. A csoportszobákat úgy alakítjuk ki, hogy állandó és variálható kuckók is legyenek. - A mesesarkot úgy alakítjuk ki, hogy esztétikus és meghitt legyen. Itt kap helyet a bábozás, dramatizálás is, az átváltozáshoz szükséges kellékek "kincsesládája."
- A rajzolásnak, festésnek, plasztikai munkáknak, egyéb tárgykészítésnek is állandó helyet alakítunk ki a csoportszobában. A szükséges anyagokat, kellékeket, eszközöket játékidőben a gyermekek számára biztosítjuk.
- Biztosítjuk a gyermekeknek, hogy az óvodai tartózkodás alatt egybefüggően, több órán keresztül játszhasson, kivéve a tisztálkodás, alvás, étkezés idejét.
- Támogatjuk a játék során kialakuló gyermekbarátságokat, együttjátszó csoportokat.
- Figyelemmel kísérjük a játékot, és akkor ajánlunk más játékot, ha már a gyermekek játéka felbomlóban van, vagy a körülmények miatt szükségesnek látjuk.
- A napi élet megszervezésekor arra törekszünk, hogy az udvari játéktevékenységhez minél több időt biztosítsunk. A gyermekeket arra ösztönözzük, hogy az udvaron minél több nagymozgásos tevékenységet folytassanak. Az udvaron az évszaknak megfelelően biztosítjuk a gyermekek játékeszköz igényét.
- Énekes és mozgásos játékokat kezdeményezünk a gyermekeknek.

Kreativitást segítő játékeszközök:

- Olyan eszközöket biztosítunk a gyermekeknek, melyek izlésesek, praktikusak, és az ötletes játékhoz jól felhasználhatóak.
- A 3-4 éves gyermekeknek sok eszközre van szükségük a játékhoz, egyrészt a gyakorló játékhoz, másrészt a hagyományos szerepjátékhoz, harmadrészen az esztétikai neveléshez (mese, vers, ének, rajzolás)
- A 4-5-6-7 éves korosztály eszközválasztékát, elsősorban a szerepjátékokhoz való kellékekkel, az azonosulást segítő ruhadarabokkal bővítjük, másodsorban az értelem és képességfejlesztő játékokkal, amit egyénileg, vagy mikrocsoporthoz velünk, vagy egyedül játszanak.
- Az udvari játékok a gyermekek mozgásigényét elégítik ki. Az időjárás függvényében a csoportszobában is megszokott mozgásos tevékenységet teszünk lehetővé.

A gyermekek tapasztalatainak gazdagítása, élmények szerepe

- Lehetővé tesszük a családban, óvodában, tágabb természeti és társadalmi környezetben szerzett tapasztalatokat játékidőben újra átélhessék, ezt segítik a projektek.
- A mikrocsoporthoz sőt akár alkalmat adnak az élményszerzésre, a játék során a tapasztalatok feldolgozására, a játék tartalmának gazdagítására.

A 3-6-7 éves korban megjelenő játékfajták, s azok tartalmának, minőségének alakítása a gyermekek egyéni sajátosságaihoz alkalmazkodva.

- Biztosítjuk a különféle játékokhoz szükséges eszközöket, játékkal mintát adunk a játékok helyes használatához, a játékok elrakásához.
- Segítjük a gyermekek játékát továbbfejlődni. Mi is szervezünk játékot, vállalunk szerepet, hogy az mintává válhasson a közös cselekvéseknél. Bátorítjuk a gyermeket a szerep elvállalására.
- Mesék megjelenítésekor modellt adunk egy-egy szereplő megformálásához.
- A bábozás először a mi előadásunkban jelenjen meg.
- A dramatizálásakor alkalmanként a gyermekekkel közösen készítjük el a kellékeket. Így segítjük, hogy a gyermek átélje az "én készítettem" alkotás örömét.
- Olyan szabály és ügyességi játékokat tervezünk, amelyek a gyermekek mozgásigényét kielégítik, és a szabályok könnyen betarthatóak.
- Segítjük a gyermekeket abban, hogy többféle szerepet megformálhasson. A jó példa nyomán a gyermekekben kialakítjuk a mesedramatizálás, bábozás igényét. Így a meseélmény többoldalú örömszerzés számukra.
- Ösztönözzük a konstruáló játékoknál, hogy bonyolultabb formákat, tárgyakat, alkotásokat hozzanak létre. Különböző anyagokat és eszközöket biztosítunk az építéshez.
- Törekszünk a gyermekek korának megfelelő szabályjátékok megszerettetésére. Ösztönözzük, hogy a gyerekek maguk is hozzanak létre szabályokat, vállalják alkalmanként a játékvezető szerepét is.

A gyermekek beszédkészségének fejlesztése játék közben

- Feladatunk a játékban rejlő kommunikációs lehetőségek kihasználása.
- Modellt kell nyújtunk a szókapcsolatok, nonverbális jelzések (mimika, gesztus), hanglejtés, hangsúly, hangerő, hangszín és artikuláció tekintetében a gyermekek felé.
- Segítsük elő a hangszínnel, hangerővel bánni tudást különösen a dramatikus játékoknál.
- A kezdeményezett nyelvi játékoknál különös figyelemmel kísérjük az artikuláció, szókincs, kifejezőképesség fejlődését.

Az óvodapedagógus játéksegítő, játékirányító metódusainak alkalmazása

- Játéksegítő módszereink a szituációtól függenek. Nyugodt játék esetén irányításunk követő, szemlélő legyen, hagyjuk a gyermekeket játszani.
- Szükség esetén játékkezdeményező, modellnyújtó játszótársakká kell váljunk.
- Akkor avatkozunk be a gyermekek játékába, ha az ötletszegény, kevésbé kreatív, ill. ha veszélyeztetik egymás játékát, testi épségét.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén

- A gyermekek képesek egyazon játéktémában hosszabb ideig együttesen részt venni.
- Szerepjátékaikban élményeiket megjelenítik.
- Többféle variációt alkalmaznak az építmények elkészítésében.
- Az ismert meséket szívesen dramatizálják, bábozzák.
- Élvezik a szabályjátékokat, képesek a normák betartására.
- Társas kapcsolataikban megjelennek a közösség által kiemelt viselkedési szabályok.

7. 2 Vers-mese-dramatikus játék

A tevékenység célja:

A gyermekek érzelmi, erkölcsi, értelmi fejlődésének segítése, pozitív személyiségjegyeinek megalapozása elsősorban a népmesék segítségével. A mesék mágikus-sága, a csodás meseélmények, a versek zeneisége, rímeinek csengése, valamint a mesék feldolgozása adjon a gyermekeknek igazi irodalmi, művészi élményt.

A mindennapi mondókázás, verselés, mesélés biztosítsa a kisgyermekek lelki nyugalalmát, lelki békéjét.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása.
- A 3-6-7 éves korban kedvelt hagyományos formák biztosítása (mesélés, verselés, dramatizálás, bábozás és dramatikus játékok).
- A gyermekek anyanyelvi képességének fejlesztése az irodalom eszközeivel.

A felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása.

- Művészi értékű irodalmi alkotásokat választunk, a módszertani tudatosság figyelembe vételével, hogy biztosítsuk az esztétikai élmény mélységét.
- A versanyagot népi mondókákból, rigmusokból, legismertebb költőink ritmikus zenei hatású játékos, humoros verseiből állítjuk össze.

- A meséknél főleg népmeséket választunk a gyermekek korának és érdeklődésének megfelelően. Megjelennek a magyar klasszikus és kortárs mesék, meseregények is. Alkalmazunk humoros meséket is. A mesékhez kapcsolódva megismertetjük a gyermekeket azokkal a közmondásokkal, amelyeket környezetük gyakran hangoztat.
- A kiválasztott mesékkal és versekkel az a célunk, hogy erősítsék a gyermekekben a környezet megszerettetését, a néphagyományok ápolását és az évszakok szépségét és a multikulturális nevelést.

A 3-6-7 éves korban kedvelt hagyományos formák biztosítása

- Lehetőséget biztosítunk a mondókák, vidám rigmusok, versek gyermekekkel való megkedveltetésére sokszori ismételtetéssel. Az új verseket úgy választjuk, hogy kapcsolódjanak a gyermekek élményeihez, tapasztalataihoz, hangulatához.
- Feladatunk, hogy a mese minden nap megjelenjen a gyermekek életében. Zenei szignállal, vagy mesepárnákkal, vagy gyertyával várjuk a gyermekeket a mesesarokba. Egy héten keresztül ugyanazt a mesét hallják, a rákövetkező héten megjeleníthetjük a mesealakokat, eljátszhatjuk a mesét. Biztosítjuk az udvaron is a feltételeket az irodalmi élményekhez.
- Olyan kellékeket biztosítunk, amelyek segítik a képzeleti képek előhívását, a meséhez való kötődés kialakulását, mind a bábozáshoz, mind a dramatizáláshoz.
A bábokat fokozatosan bővülő számban alkalmazzuk a rövid improvizált jelenetekben.

A gyermekek anyanyelvi képességeinek fejlesztése a versek, , mesék, dramatikus játékok segítségével

- Az óvodapedagógus tiszta, nyelvtanilag helyes beszéde válják a gyermek számára modell értékűvé.
- Biztosítjuk a lehetőséget, hogy gyermekeink szabadon kifejezhessék önmagukat, lehetőséget kaphassanak az önálló versmondásra.
- A gyermek saját vers-és mesealkotása annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- A gyermekek szívesen ismételtetik a verseket, rigmusokat.
- Várják, igénylik a mesehallgatást.
- Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak egymás szórakoztatására is.
- Megjegyeznek gyermekmondókákat, verseket, meséket.
- Tudnak meséket, történeteket kitalálni, s azt mozgással megjeleníteni, kifejezni

7. 3 Ének-énekes játékok, zenehallgatás

A tevékenység célja:

Közös éneklés, közös játék örömeinek átélése, formálódjon a zenei ízlése, esztétikai fogékonysága. Jussanak minél több olyan zenei élményhez, ami megalapozza zenei anyanyelvüket, a hagyományok továbbélését.

A zenehallgatási lehetőségek – az élő előadás, az emberi hang és hangszeres játék, valamint az igényesen kiválasztott hangfelvételek – fejlesszék a gyermekek művészi fogékonyságát, inspiráljon az önkifejezésre.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A felhasznált zenei anyagok igényes, életkornak és az adott csoport képesség szintjének megfelelő válogatása, mely lehetőséget biztosít a zenei kreativitás alakítására.
- A 3-6-7 éves korban megtervezhető hagyományos zenei tartalmak biztosítása.
- A tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása
- A gyermekek anyanyelvi képességének fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal és a zenei képességfejlesztő játékokkal.

A felhasznált zenei anyagok igényes, életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelő válogatása

- Óvodánkban a zenei nevelés során megfigyelik a környezet hangjait, ölbéli játékokat, népi mondókákat, dalos játékokat és komponált dalokat ismernek meg. 3-4 évesekkel ölbéli játékokat /arc-és tenyérsimogatók, tapsoltatók, lovagoltatók, ujjasdik/ ismertetünk meg.

Álló helyzetben 4-5 hangból álló énekes játékok, apró utánzó játékos mozdulatokkal kísérve. 1-2 komponált gyermekdal ünnepekre.

- 4-5 évesek az ölbéli játékok mellett gyakran mondókáznak, 5-6 hangból álló énekes játékokat, melyekhez csiga, hullámvonalban való járás kapcsolódik. Választunk szerepcserés, kaputartó játékokat is. Nyolcad, negyed és szinkópa ritmusképlettel. Alkalmi dalokhoz utánzó mozdulatokat, játékokat találnak ki.

- 5-6-7 éveseknek az előzőeken kívül kiolvasó is szerepel. Választunk kaputartó, bújós, felelgetős, két körben mozgó, fogyó- és gyarapodó népi dalos játékokat.

Zenehallgatáshoz érzelmi hatású népdalokat énekelünk, választunk más népek dalaiból, nemzetiségi és etnikai hovatartozás figyelembe vételével, műdalokból és klasszikus műzenei darabokból is.

A 3-6-7 éves korban megtervezhető hagyományos zenei tartalmak biztosítása

- 3-4 éveseknek mondókák, ölbeli dalos játékok 2/4 ütem negyed és páros nyolcad ritmussal.

Képességfejlesztés: közvetve a játékok közben ismerjék meg az alapfogalmakat. Halkhangos beszéd, mondóka, ének s környezet hangjainak, dallamjátszó hangszerek hangjainak felismerése. Egyenletes lüktetést gyakoroltatjuk változatos mozdulatokkal. Énekeljük a gyermekek nevét, jelét, köszöntjük és csalogatjuk őket énekelve a játékba.

Zenehallgatás: 2-5 perces hangszeres zenét, kórusmuzsikát, óvónő énekét hallgatják a gyermekek.

- 4-5 évesek az új mondókák, kiszámolók, dalos játékokon kívül ismétljük a 3-4 éves korban tanultakat. Körjátékok között lehet szerepcserés, párválasztó sorgyarapodó kaputartó játék.

Képességfejlesztés: egyre többet énekelnek önállóan, egyénileg, de kisebb csoportokban is. Énekelünk halkan-hangosan, magasabban-mélyebben. Kérdés-felelet, visszhangjáték szöveggel, ritmus motívummal.

Az egyenletes lüktetést változatos módon gyakoroljuk. érzékeltetjük a dalok, mondókák ritmusát. Használunk ritmushangszereket.

Zenehallgatás: hangszeres zenét, kórusmuzsikát, óvónő énekét hallgatják a gyermekek.

- 5-6-7 évesek: az új mondókák, kiolvasók, dalos játékokon kívül ismétljük az előző években megismert kedvenc dalos játékokat, ünnepi dalokat.

Körjátékok közé tervezünk párcserés, kapus, hidas, sorgyarapodó, fogyó, párválasztó játékokat.

Képességfejlesztés: ezen dalok mozgásanyagát gazdagítjuk, táncos lépésekkel, csúfolókkal. Ismert szövegre maguk találják ki mozgást, lépést, dallamot. Megkülönböztetjük az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát. Egyszerű táncos lépésekkel táncolnak népzeneire. Ütő és ritmushangszereket használunk.

Zenehallgatás: hangszeres zenét, kórus muzsikát, óvónő énekét hallgatják a gyermekek. Alkalmanként hangversenyt szervezünk.

A tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása

- A zenei nevelés szervezeti formái kötött és kötetlen jellegűek. Az udvaron is játszunk énekes játékokat.

A készségfejlesztő játékokat kötetlen jelleggel mikrocsoportos munkaformában szervezzük. Kötött formában az énekes játékokat szervezzük.

A gyerekek anyanyelvi képességeinek fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal és zenei képességfejlesztő játékokkal.

- Az óvodapedagógus tiszta éneklése és beszéde váljék a gyermek számára modell értékűvé.
- nyelv ritmusának, szépségének kifejezőerejének érzékeltetése.
- Szókincs bővítés a megtanult népi szöveg által.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- A gyermekek élvezettel játszanak énekes-dalos játékot.
- A gyermekek gátlások nélkül tudnak egyedül énekelni.
- Megkülönböztetik a zenei fogalompárokat.
- Tudnak ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni.
- Érzik az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát.
- Élvezettel figyelnek 2-10 percig a zenehallgatás anyagára.
- Ismernek néhány egyszerű táncos lépést, melyet zenére járnak.
- Önkifejezésük a zenei tevékenységek során megnyílvánulnak.

7. 4 Rajzolás-mintázás-kézimunka

A tevékenység célja:

A gyermek élmény és fantáziavilágának képi, téri szabad önkifejezése.

A gyermek tér-forma-szín képzetének gazdagítása esztétikai érzékenységük szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása.

Az ovigaléria programja adjon mindennapi lehetőséget a műalkotásokkal való találkozáshoz, amely művészeti élményben részesíti mind a gyermeket mind a szülőket.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermeki alkotó-alakító tevékenység feltételeinek megteremtése
- A 3-6-7 éves korban tervezhető alkotó, alakító tevékenységek tartalmának, minőségének differenciált fejlesztése

- A tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása.
- Az igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.
- Utánozható mintát nyújt, támogató segítő kommunikációval segíti elő az alkotás örömét, sikerét.
- Megismerteti a gyermeket az eszközök használatával, különböző anyagokkal, a rajzolás, mintázás és a kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival

A gyermeki alkotó-alakító tevékenység feltételeinek megteremtése

- Az alkotó tevékenységhez méretben, minőségben megfelelő eszközeink vannak, ezek kiválasztásában a praktikum, a célszerűség és az esztétikum dominál.
- Megfelelő helyet biztosítunk, ahol minimum 6 gyerek kényelmesen elfér. Közel vannak az eszközök tárolóhelyei és ebben a térben alakítjuk ki a gyermekek minigalériáját.
- Az alkotó tevékenységhez annyi időt biztosítunk, hogy a gyermekek addig alkothassanak, ameddig a kedvük tartja.
- Az eszközök biztonságos kezelését egyenként tanítjuk meg a gyerekeknek.

A 3-6-7 éves korban tervezhető alkotó, alakító tevékenységek és azok tartalmának minőségének fejlesztése.

3-4 éves kor

- Lehetővé tesszük az óvodába kerülő gyerekeknek, hogy játszva megismerkedhessenek a különféle anyagokkal és az ábrázoló tevékenység alapvető technikáival.
- Tevékenységüket a képalkotás, a plasztikai munkák és az építés köré csoportosítjuk.
- Témát a szándéktalan firka és a forma firka időszakában nem tervezünk. A tervezés ebben az időszakban a képalakító tevékenység technikáira és eszközeire vonatkozik. A későbbiekben is lehetőséget biztosítunk az egyéni élményeknek és a gyerekek érdeklődésének megfelelő szabad témaválasztásra.
- Segítjük a gyerekek képalkotó készségének megindulását a szórt elrendezéstől a képelemek, részformák elemeinek egymáshoz rendelésével. Ebben segítség lehet a közös képek készítése és az egyéni ötletadás (pl.: őszi fa készítése közösen; tenyéryomattal)
- Biztosítjuk a festéssel, zsírkrétával, papírhajtogatással, tépéssel, ragasztással, agyagba, homokba karcolással, nyomattal, termések képlékeny anyagba nyomkodásával történő képalakítás lehetőségét.
- Megteremtjük a mindennapi plasztikai alakítás lehetőségeit; gyurmát biztosítunk az anyagok alakíthatóságának megismeréséhez.
- Megmutatjuk, felfedeztetjük a használható technikákat.
- Különböző építményeket hozunk létre közösen a csoportban fellelhető tárgyakból, építőjátékokból, közben ismerkedünk azok formáival, alakzataival.

4-5 éves kor

- Segítjük a gyerekeknél megjelenő szándékos képalakító tevékenységet, élményeikhez kapcsolódó témákkal és az azoknak megfelelő technikai megoldásokkal.
- Ezzel ösztönözzük a gyerekeket arra, hogy rajzaikban megjelenjen az emberábrázolás, és a környezet, tárgyak, cselekmények saját elképzelések alapján feldolgozva.
- A többszínű festék biztosításával lehetőséget adunk arra, hogy a színeket keverve gyönyörködjenek a színárnyalatok gazdagságában.
- Használhatnak ceruzát krétát, filcet és rost-ironokat, különböző vastagságú ecseteket rajzaik, képeik finomabb kidolgozásához.
- Alakíthatnak képeket spárgából, fadarabból, textilből, termésekből, színes papírból, bőrdarabokból. Tudnak játékuhoz kellékeket, egyszerű bábokat (pl.: zacskóbáb) valamint alkalmi ajándéktárgyakat készíteni.
- Építéseik során használhatnak nagyméretű dobozokat, takarókat. Segítenek az eszközök előkészítésében és elrakásában.

5-6-7 éves kor

- A képalakítás során egyre többször alkotnak közös képeket. Gazdagítjuk a technikai megoldásokat és az eszközlehetőségeket pl.: lenyomatok, makettek.
- Saját élményen alapuló cselekményes témákban megjelennek a mesék, versek, énekes játékok, ünnepek eseményábrázolásai is.
- Ajándékokat készítenek a különböző alkalmakra szüleiknek és társaiknak.
- Sétáinkon és kiállítások látogatásával teremtünk lehetőséget a műalkotásokkal való megismerkedésre.
- A szülőket bevonjuk az alkotó-alakító munkához szükséges anyagok gyűjtésébe, a gyerekeket pedig a környezetalakító, díszítő munkába, az óvoda szépítésébe. Biztosítjuk a több napon át tartó építés lehetőségét is.

A tevékenység szükséges szervezeti formáinak biztosítása.

- Az alkotó-alakító tevékenységek a mindennapi játékban integrálódnak.
- Egy héten egyszer tudatosan irányított mikrocsoportos kötetlen formájú tevékenységet szervezünk.
- Megteremtjük a lehetőséget arra, hogy minden gyerek ilyen formában megalkothassa az ajánlott eszközfeltételekkel képi plasztikai elképzelését.
- Ovi-galéria: biztosítja annak lehetőségét, hogy találkozzanak műalkotásokkal, népművészeti alkotásokkal és közösen gyönyörködhessenek egymás munkájában is.
- Az ovi-galéria ízlésformáló, szemet-gyönyörködtető, ahol maradandó benyomásokat szerezhetnek a kiállított alkotások hangulati, formai, színbeli elrendezéséről.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Tevékenység közben nő önismeretük, önbizalmuk, differenciálódnak a cselekvéshez kapcsolódó érzelmeik, fejlődik alkotóképességük.

- Sikerélményeik következtében felébred az ábrázolás iránti szeretetük, erősödik a gondos feladatvégzésre irányuló akaratuk. Örülnek egyéni és közös kompozícióiknak. Beszélgetni tudnak az alkotásaikról, alakul értékítéletük.
- Megismerik a különböző anyagokat, az ábrázolás és építés egyszerű munkafogásait.
- A technikai alapelemeket biztonságosan alkalmazzák.
- Fejlődik eszközhasználatuk, az eszközökkel kapcsolatos bánásmód és munkaszervező képességük.
- Kialakul a szép iránti nyitottságuk, igényességük.

7. 5 Mozgás-mozgásos játék

A tevékenység célja:

A gyermekek természetes, harmonikus mozgásának, testi képességeinek /erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, társra figyelés/ fejlesztése játékos formában. Cél továbbá a gyermekek térben való tájékozódásának, helyzetfelismerő, alkalmazkodó, döntési, alkalmazkodó képességének, valamint a személyiség akarat tényezőinek fejlesztése úgy, hogy megmaradjon a gyermekek szabad mozgáskedve.

A gyermekek mozgásszükségletének kielégítése.

A gyermekek esztétikus, összerendezett mozdulatainak fejlesztése.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A 3-6-7 éves korban tervezhető mozgásfejlesztő játékok biztosítása
- A különböző szervezeti formák megteremtése a gyermekek mozgásszükségletének differenciált kielégítése érdekében.

A 3-6-7 éves korban tervezhető mozgásfejlesztő játékok biztosítása

- A mozgásos tevékenységeket azok eszközeit életkorhoz, fejlettségi szinthez és a csoportok összetételéhez tervezzük. Olyan mozgásfejlesztő eszközöket választunk, melyek a nagymozgást fejlesztik, mind az óvoda udvarán, mind a csoportszobában.
- Mozgásos tevékenységekkel lehetőséget biztosítunk arra, hogy mozgás aktivitása fokozódjon.

- Lehetőséget biztosítunk a mozgásöröm megélésére, erejük, bátorságuk kipróbálására.
- A mozgásfejlesztés tervezése a testi fejlettség, adottság, egészségi állapot figyelembevételével történik.
- A mozgáskultúra fejlesztése adjon lehetőséget az önkifejezésre a mozgásra.
 - Mozgástapasztalatokat rendszeresen bővítjük. Segítjük természetes mozgásukat, lehetőséget adunk az állandó gyakorlásra.
- Mozgásfejlesztő játékokkal fejlesztjük a testi képességeiket, valamint a személyiség akarati tényezőinek alakulását.
- Tervezésnél figyelünk a kondicionáló képességek: erő, gyorsaság, állóképesség egymásra épülő fejlesztésére.
- Játékok ismétlésével erősítjük a játék örömet, és a pozitív hozzáállást a mozgásos tevékenységhez.

A különböző szervezeti formák megteremtése a mozgásszükséglet differenciált kielégítése érdekében.

- A szabad mozgás lehetőségeit a délelőtti és délutáni udvari játék során és alkalmanként /időjárás függvényében/ az Óvoda helyiségeiben biztosítjuk.
- Az irányított mozgásos játékokat mindhárom korcsoportnak heti egy alkalommal szervezzük meg, különböző időkerettel.
- A mindennapi testedzést, a kocogást, futást mindhárom korosztály számára biztosítjuk. A futás mennyiségét a gyermekek szabadon határozzák meg.
- A szülőkkel közösen évi két alkalommal sportdélutánt szervezünk.

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végén:

- A gyermekek szeretnek mozogni, kitartóak a mozgásos játékokban.
- A gyermekek nagymozgása, finommozgása, egyensúlyészlelése, összerendezett mozgása kialakult.
- Ismerik az irányokat, tudnak térben tájékozódni
- Betartják a szabályokat a különböző versenyjátékok, ügyességi játékok játszása kor, tudnaqk figyelni társaikra.
- Tudnak ütemtartással járni, gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végezni.
- Szeretnek futni, képesek 50-100 m-t kocogni.
- Biztonságosan használják a tornaszereket, kézi eszközöket.

7. 6 Külső világ tevékeny megismerése

A tevékenység célja:

Szűkebb és tágabb környezet felfedezése során a gyermekek pozitív érzelmi viszonyának kialakítása a természeti-emberi-tárgyi világ értékei iránt.

A környezet megismerése közben a gyermekek mennyiségi, alaki, nagyságbeli, tér és síkbeli szemléletének alakítása.

A gyermekek elemi ismerete alakuljon ki önmagukról és közvetlen környezetükről.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A 3-6-7 éves korú gyermekek számára érthető helyi környezeti értékek összeállítása a környezetük felfedeztetése és megszerettetése érdekében.
- A tevékenység differenciált szervezeti formáinak megteremtése.
- A gyermekek kommunikációs készségének fejlesztése a közvetlen tapasztalat és ismeretszerzés során.
- A gyermekek érdeklődése alapján projekt tervek készítése, megvalósítása

A 3-6-7 éves korú gyermekek számára érthető helyi környezeti értékek összeállítása a környezetük felfedeztetése és megszerettetése érdekében.

- Élmény-gyermek-tevékenységközpontú tervezéssel a hagyományokra, helyi sajátosságokra építve biztosítjuk a fejlesztés tartalmát. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, néphagyományok szokások a családi a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét is. Segítjük a gyermekeket a környezet tevékeny megismerésében: alkalmat, időt, helyet, eszközt biztosítunk a tapasztalatszerzésre. Állandó helyszíneink az óvoda, az óvodaudvara, a kertesházak, a Tisza-Zagyva-part, közeli és távolabbi városrészek, az épített környezet értékeivel. Az állandó helyszínek segítik a változások észrevételét, felfedezését. Tervezésünk rendezőelve: az évszakok. Törekszünk arra, hogy terveink többirányú érzelmi ráhatással komplexek legyenek. A megfigyelt eseményhez, jelenséghez, élőlényhez, tapasztalatszerzési tevékenységhez, ünnephez tartalmilag kapcsolódó vers, mese, zenei anyag előadásával mélyítjük a természetélmény érzelmi hatását.
- Ismerkedünk a környezetvédelemmel: vizsgálódásokat, játékos megfigyeléseket, kísérleteket végzünk. Igyekszünk több érzékszerven keresztül éreztetni, észrevetetni a különbséget.
- A környezetünkben nem látható növényekkel, állatokkal videofelvétel, videofilmek segítségével ismerkedhetnek a gyermekek.

A tevékenység szervezeti formáinak megteremtése

- Az óvoda természeti adottsága lehetővé teszi a több órás levegőn tartózkodást.
- A közvetlen tapasztalat és élményszerzések során egyénileg és mikrocsoportban tervezzük, fejlesztjük gyermekeinket.
- Sétákat, kirándulásokat szervezünk több alkalommal különböző helyszínekre csoportos ill. mikrocsoportos formában.
- Évszakonként megszervezzük az erdei óvodai programot.

A gyermekek kommunikációs készségének fejlesztése a közvetlen tapasztalat és ismeretszerzés során.

- A gyermekek egyéni fejlődésének, fejlesztésének biztosítása aktív részvételükkel a felfedezésekben, a megismerésben, tevékenységben és feladatokban.
- Építünk a gyermekek meglévő tapasztalataira, érdeklődésére, kíváncsiságára, érzelmeire, megismerési vágyára. Sok lehetőséget teremtünk az egyéni felfedezésekre, tapasztalatszerzésre. Segítjük ítéletalkotásait, véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alkításában.
- A gyermekek egyéni fejlettségének ismeretében átgondoljuk az egyes tevékenységeknél az egyéni fejlesztés lehetőségét.
- Különös gondot fordítunk a hely és helyzetnek megfelelő magatartás elsajátítására. A valós helyzetek természetes módon teszik lehetővé, hogy a gyermekek alkalmazzák a helyes köszönést, bemutatkozást, megszólítást, véleménynyilvánítást, a szándékok kifejezését.
- Értékként kezeljük a gyermekek által a természetben gyűjtött "kincseket", elhelyezzük a természetsarokba - alkalomadtán hasznosítjuk. Közös gondozzuk az élősarok élőlényeit.

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végén:

- A gyermek érdeklődővé válik a természetes és épített környezet iránt, felfedezi annak esztétikumát. Képes felfedezni, rácsodálkozni egy-egy természeti jelenségre. Szívesen és kedvvel vesz részt olyan munkálatokban, amelyek a környezet szépítését szolgálják. Igényes önmaga és környezete esztétikumára.
- Felismeri környezetében leggyakrabban előforduló növényeket, állatokat, védi és óvja őket, a közvetlen környezetében lévők gondozásában segít.
- Felismeri az időjárás és az öltözködés összefüggéseit.
- A környezet megismerésében a kapcsolódó közlekedési szabályokat a gyakorlatban is alkalmazni tudja.
- A különböző helyszínek sokszínűsége miatt olyan magatartási formákat, szokásokat sajátít el, amelyek későbbi viselkedéskultúráját segítik.

- Elemi mennyiségi ismeretekkel rendelkeznek, azokat a tevékenységeikben alkalmazni tudják.
- Pozitív érzelmi viszony köti a környezetéhez.

7.7 Munkajellegű tevékenységek

A tevékenység célja:

A munka megszerettetésén keresztül olyan készségek, tulajdonságok kialakítása, melyek pozitívan befolyásolják a közösségi kapcsolatokat, kötelességteljesítés, saját és mások elismerését.

Cél továbbá az együttműködés, szervezőképesség fejlesztése, a munkavégzéshez szükséges attitűdök, képességek, készségek és tulajdonságok alakítása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A különböző típusú munkajellegű tevékenységek tervezése s azok feltételeinek biztosítása.
- A munkaeszközök használatának megtanítása

A különböző típusú munkajellegű tevékenységek tervezése s azok feltételeinek biztosítása.

- Kezdetben segítségünkkel, cselekvő tanulással később teljesen önállóan végeznek munkajellegű tevékenységet. Minden munkafajtánál mintát adunk az eszközök használatához és a munkafázisok sorrendiségének megismeréséhez. Értékelésünk konkrét, reális, buzdító, megerősítő jellegű, segíti az önértékelést és mások elismerését. Mindhárom korcsoportnál nagy jelentőségűnek tartjuk az önkiszolgálást, testápolást, öltözködést, étkezést, környezetgondozást.
- 3-4 évesek részt vesznek a növények gondozásában. A kerti munkában megfigyelik a növények gondozását. Segítenek a termések, falevelek összegyűjtésében. Bevonjuk őket az alkalmoszerű munkákba. A szabályosan ismétlődő mindennapi munkájuk a rend fenntartásáért végzett tevékenységek (pl. játékok elrakása)
- A 4-5 éves gyermekeknél a napos munka önként vállalt tevékenység, amikor az egyes munkafázisok készség szintre fejlődtek. A dajkákkal közös megállapodás alapján végiggondoljuk és alakítjuk ki a gyermekek összehangolt cselekvésláncát. Alkalmoszerű

ismétlődő munka a játékok elrakása, a csoportszoba átrendezése, eszközök kiosztása, összeszedése, öltöző és mosdó rendjének megőrzése.

Ezeket, a munkákat a gyermekek együtt végzik a mi vezetésünkkel. Az önként vállalkozóknak egyéni megbízásokat adunk.

A gyermekek együttműködnek a természetsarok gondozásában, a szobanövények átültetésében, ápolásában. Segítségünkkel a gyermekeknek lehetőséget adunk a madáretető gondozására.

- 5-6-7 éves óvodások önállóan végzik a naposi munkát, amikor már készség szinten ismerik a munkafolyamat menetét, fogásait, a daduska néni felügyelete mellett.

Az alkalmoszerű munkákat a gyermekek önálló vállalás alapján végzik. Dicséretünk, elismerésünk hatására szeretnénk elérni, hogy a gyermekek örömmel, önként, aktívan vegyenek részt a munkában.

A gyermekek segítségével végeznek környezetszépítő munkát, sütés nélküli édességeket, vitaminalátát készítenek. Rendszeresen segítik a kicsik öltöztetését.

Úgy alakítjuk a növénygondozást, hogy a gyermekek minél több műveletet tudjanak önállóan végezni.

Az udvar tisztításában segítenek a kertész bácsinak.

A munkaeszközök használatának megtanítása

- A gyermekeket megismertetjük a munkaeszközökkel, ezek használatával.
- Kialakítjuk a munkajellegű tevékenységek szokásrendjét.
- Minden esetben felhívjuk a gyermekek figyelmét a munkaeszközzel okozható balesetek forrásaira.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- A gyermekek szeretnek közösen dolgozni, elismerik, megbecsülik saját és mások munkáját
- Örülnek, ha kötelességüket teljesítik.
- Önállóan és igényesen végzik a naposi munkát.
- Szívesen vállalkoznak egyéni megbízások elvégzésére.
- Szívesen közreműködnek a növények és a madarak gondozásában.
- Örömmel segítenek a kisebbeknek, óvják őket.
- Az eszközöket rendeltetésszerűen használják.

8. Hagyományok, óvodai ünnepek

Évszakoktól független hagyomány az intézményben a születésnapok megünneplése. A magyar népi hagyomány ápolását az óvodába lépés első pillanatától beépítjük a kisgyerek nevelésébe. Fontosnak tartjuk a mai világban is, hogy a gyerekek egész év folyamán tevékenységbe ágyazva átéljék és átvegyék a régi hagyományokat.

A hagyomány tartalma az egyes tevékenységi formákban.

- Vers, mese, dramatikus játék. Népmesék, mondókák, közmondások, rigmusok, időjósok, névcsúfolók, találós kérdések.
- Ének, énekes játékok, zenehallgatás. Mondókák, énekes gyermekjátékok, népdalok, hangszeres népzene.
- Rajz, mintázás, kézimunka. Tárgykészítő népi játékok, sodrások, fonások, szövések, mézeskalács sütés.
- A környezet tevékeny megszerettetése: Találós kérdések, népi jóslások, jeles napok, népszokások.
- Mozgás, mozgásos játékok. ügyességi és sportjátékok.

Az óvodánk ünnepei, jeles napjai időrendben:

Szüret

Mikulás (december 6.)

Advent (november 30. utáni első vasárnaptól a negyedik vasárnapig).

Karácsony-várás

Luca nap

Farsang (vízkeresztől hamvazószerdáig)

Kiszeégetés

Március 15.

Húsvét

Május elseje

Pünkösöd (húsvét után 50. napon)

Szent István napja

9. A LOKÁLISAN INTEGRÁLT GYÓGYPEDAGÓGIAI CSOPORT KONCEPCIÓJA

A speciális csoport célja:

Egy olyan feltételrendszer biztosítása, amely figyelembe veszi a tünetek változosságát, az egyéni teherbíró képességet, a speciális nevelési szükségleteket, a harmonikus személyiségfejlesztést. Fontosnak tartjuk a testi, szociális, értelmi érettség kialakítását, az iskolai, potenciális tanulási zavarok megelőzését az iskolában történő beválás érdekében. Felkészítjük az arra alkalmas gyermekeket a többségi intézményes nevelésre.

Feladat:

- Törekszünk az interperszonális kapcsolatok, az énkép kialakítására, az önismeret fejlesztésére, attitűdök, normák kialakítására. A speciális módszerek, terápiák alkalmazásával segítjük az egyre pontosabb észlelést, a figyelem összpontosítását, a gondolkodást, az emlékezetet, a verbális, nonverbális kommunikáció kialakulását. A tanulási képességeket meghatározó struktúrák fejlesztésénél a mozgásra alapozunk. Törekszünk a családközpontú gondoskodás megvalósítására. A szülőkkel szorosan együttműködünk, tanácsadással segítjük őket.

A program: gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai hagyományokra, a legújabb szakirodalomra, a gazdag tapasztalatokra támaszkodik, a sajátos nevelési igényű gyermek egyéni szükségleteihez, eltérő fejlődési üteméhez igazodik.

Differenciált, a szükségletekhez igazodó segítségnyújtással szolgálja a képességfejlesztést, törekszik a hiányosan működő képességek korrekciójára valamennyi területen.

A fejlesztés legfontosabb területei:

- Az egészséges életmódra nevelés speciális feladata: az önkiszolgálásra nevelés
- A szokások kialakítása
- Mozgásfejlesztés:
 - A nagymozgások kialakítása, korrigálása, az egyensúlyérzék fejlesztése
 - A manuális készség fejlesztése, vizuomotoros fejlesztés
 - Konduktív mozgásfejlesztés
 - Gyógytestnevelés
 - Kiegészítő tevékenység- HRG

- A játéktevékenység fejlesztése, játékra nevelés
- Anyanyelvi nevelés, logopédia
- A zenei nevelés alapjai

Fejlesztési célok:

- A családdal történő szoros együttműködés.
- Optimális fejlesztés, amely a gyermek egész személyiségére hat és a pszichomotoros fejlesztését szolgálja.
- A komplex környezet egyidejűleg több funkció fejlődését segítse.
- Biztosítsunk sikerélményt a gyermekeknek.
- A tanítási technikák könnyen érthetőek és elsajátíthatóak legyenek.
- A gyermek érezze a biztonságot, hogy környezete megérti és elfogadja őt.
- A szeretet ne legyen túlzottan óvó-védő.
- A tanulási helyzeteket tudatosan építjük ki, hiszen a spontán tanulás sérült.
- Az összes érzékelés bevonásával tanítsuk a helyes érzékelést, fejlesszük az emlékezetet, figyelmet.
- A nagy mozgásigényre, a tevékenység érzelmi vezéreltségére, a jó utánzó-készségre, a felnőtt központúságra támaszkodunk.
- A pedagógiai munkánkat a gyermeki személyiség fejlődése szempontjából legfontosabb tevékenységformára, a játékra építjük.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáztatás végén:

Az óvodai élet tudatos szervezésével, a mindennapos szakszerű csoportos és egyéni képességfejlesztő munkával, az érzelmi biztonság megteremtésével, a gyermekek tevékenység-szükségletének kielégítésével, a sokoldalú tapasztalatszerzést, a szociális tanulást feltételeit biztosítva kell elérni, hogy az óvodások sérülés-specifikusságának és képességeiknek figyelembe vételével:

- testi, szociális, értelmi képességeik egyaránt fejlődjenek;
- tudjanak utánozni, egymás mellett és egymással tevékenykedni, a felnőtt irányításait elfogadni;
- használják a játékeszközöket rendeltetésüknek megfelelően, a játékokban legyenek kitartóak, vigyázzanak a játékaikra, ismerjék azokat helyét;
- értsék az egyszerű - alkalmanként gesztussal kísért - verbális utasításokat, azokat hajtsák végre, fejlettségi szintjüknek megfelelően tudjanak kommunikálni, kívánságukat, kérésüket, szükségleteiket tudják közölni, használjanak nonverbális jelzéseket is;

- sokrétű tapasztalatokat szerezzenek közvetlen környezetükről, tudjanak abban tájékozódni, ismerjék meg a környezetük tárgyait, azok tulajdonságait, tudjanak rövid ideig feladathelyzetben maradni, figyelmüket egy adott tevékenységre irányítani;
- alakuljon ki önállóságuk az elemi tisztálkodás, öltözés-vetkőzés, étkezés, WC használat terén. Ha kell kérjenek és fogadjanak el segítséget;
- mozgásuk legyen viszonylag összerendezett, harmonikus, igényeljék a rendszeres mozgást, tevékenyen vegyenek részt a mozgásos játékokban;
- tudjanak különböző anyagokkal manipulálni, alakuljon ki az ábrázolás igénye bennük, szívesen hallgassanak rövid mesét, verset, tudjanak életkoruknak, fejlettségi szintjüknek megfelelő dalokat, verseket, mondókákat;
- ismerjék az alapvető viselkedési szokásokat, tudjanak köszönni, kérni, kívánni... stb., tudjanak elemi szabályokhoz alkalmazkodni, elemi munkát végezni.

9.1. Az egészséges életmódra nevelés speciális feladata

Önkiszolgálásra nevelés 1.

Mindennapos tevékenységi forma, nem külön foglalkozás. Fontos, hogy kellő időt adjunk a gyakorlásra, fokozatosan, kis lépések elvét alkalmazva végezzük a különböző részfeladatokat.

- *Formája:* egyéni, illetve mikrocsoportos
- *Ideje:* WC használat, tisztálkodás, étkezés, öltözés-vetkőzés, teremrendezéssel kapcsolatos tevékenységek, naponta

Céljaink:

A gyermek szükségleteinek megfelelő komfortérzés biztosítása, gondozás, gondoskodás, nagyon apró lépésekkel az önállóság elérésének segítése, verbális utasítások, a beszédmegértés, a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás fejlesztése, a testséma fejlesztése, tájékozódás a saját testén, a testrészek-ruhadarabok viszonyának felismerése, alapvető higiénés szokások kialakítása, az ápoltság, tisztaság igényének a felkeltése, a helyes viselkedési formák elsajátítása, a téri tájékozódás elősegítése. A szükségletek jelzése.

Feladataink:

- Alkalmat és időt kell a gyermeknek adni, hogy a feladatot önmaga próbálja meg elvégezni.

- Az adott feladatnak nem szabad meghaladnia a gyermek pillanatnyi képességeit.
- Próbáljuk meg kiküszöbölni a gyermek elbizonytalanodásait, sikertelenségeit.
- A gyermekek apró lépésekben, rövid gesztusokkal kísért utasítások, utánpótlás alapján tanuljanak, rávehető segítségadással.
- Ha a gyerek már képes egy feladat kivitelezésére, a felnőttek adjanak lehetőséget annak önálló elvégzésére.

- Étkezés:

Céljaink:

Esztétikus környezetben, fokozatosan alakuljanak ki az étkezési szokások az etetéstől az önálló étkezésig. Az étkezés közben helyes testtartás kialakítása. Szükségeiket a fogyatékosága mértékének megfelelően jelezze.

Feladataink:

- a kanálra ráfogás, ráfogás ill. a fogás megtartása, a merítés, szájhoz vitel, az étel megrágása, a nyelés,
- a kés, villa, a szalvéta használatának, a tempó és a helyes mérték megtanulása,
- az ügyesebb gyermekeknél a feladatok kiosztása,
- poharazásnál a kétfülű bögrére történő ráfogás ill. ráfogás és a fogás megtartása, a pohár felemelése, szájhoz vitele, nyelés, a pohár letétele, a fogás elengedése,
- a megfelelő segítségadás helyes módjainak megkeresése és alkalmazása egyénre szabottan, a megfelelő speciális eszközök használata.

- *Speciális eszközök:* fanyelű kanál, kétfülű bögre, kapaszkodók, zsámolyok, háttámlák, fokosszékek, (konduktív pedagógiában használatos eszközök).

- Tisztálkodás

Céljaink:

A gyermekek igényeljük az ápolat, tiszta külsőt és rendet

Feladataink:

- a vízcsap megfogása, kinyitása, elzárása,
- szappan használata, utána kézöblítés,
- a saját törölköző felismerése,
- a kéz- és arc szárazra törlése segítséggel,

- önálló kéz és arcmosás,
- a fogmosásnál együttműködés,
- a fogkefére ráfogás, annak megtartása, elengedése,
- a szájöblítés megtanulása, önálló fogmosás,
- a fésülés tűrése, a fésülködés igényének kialakítása.
- az étkezés előtti és utáni, bizonyos munkafolyamatok utáni kézmosás igényének kialakítása
- orrfújás, és a zsebkendő helyes használatának megtanítása, a piszkos zsebkendő szemébe dobása,
- a megfelelő segítségadás helyes módozatainak megkeresése és alkalmazása egyénre szabottan sajátos eszközök használatával.

- Öltözés, vetkőzés:

Céljaink:

A gyermekek ismerjék fel saját ruhadarabjaikat, tanulják meg az öltözés fázisait.

Feladataink:

- együttműködés az öltözésnél és vetkőzésnél,
- egyszerű ruhadarabok felvételének (cipő, zokni, sál, sapka), fel- és levételeknek tanítása
- kis segítség adása vetkőzésnél pl. kigombolás, kikötés, a cipőfűző meglazítása,
- a ruha elejének megmutatása, gombolás, cipzár lehúzásának tanítása, bizonyos módozatainak megkeresése és azok alkalmazása egyénre szabottan,
- a megfelelő speciális eszközök használata.

- Szobatisztaságra nevelés

Céljaink:

Pelenkáról való leszoktatás (nappali- és ágytisztaság elérése), szükségletének valamilyen módon történő jelzése, biliztetésen át a WC és WC papír használatának elsajátíttatása.

Feladataink:

- a rendszeres ültetés mellett a szükséglet gyakoriságának megfigyelése, a jelzés megtanítása,
- a WC, vagy bili és a szükséglet elvégzése közötti kapcsolat felismertetése,
- kérdésre is jelezze szükségletét,
- a biliről a WC-re szoktatás,
- a WC. papír használatának, a "baleset" jelzésének, a WC használatához szükséges ruhadarabok le- és felvételének tanítása,

- a WC használat utáni kézmosás szükségességének felismertetése,
- a megfelelő segítségadás helyes módozatainak megkeresése és azok alkalmazása egyénre szabottan,
- megfelelő speciális eszközök használatával (pl. kapaszkodó, zsámoly)

- Önálló munkafeladatok:

Céljaink:

A saját személyiségükkel kapcsolatos elemi feladatoktól jussanak el az összetett feladatokig, és a közösségben végzett egyszerű jellegű tevékenységekben szívesen vesznek részt.

Feladataink:

- A munkajellegű tevékenységnél megfelelő idő biztosítása és csak a szükséges segítség adása.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáztatás végére:

- Minden gyermek képességeinek megfelelően jusson el az önkiszolgálás azon szintjére, ami elvárható tőle, és azon képességeket és kialakított készségeket tudja a mindennapok során megváltozott körülmények között alkalmazni.

**9.2. A szokások kialakítása
Szervezeti és időkeretek**

Szokások kialakítása

A szokások kialakításának alapvető feltétele a pozitív példa

Feladataink:

- jól megválasztott napirend,
- következetesség,
- a helyes viselkedések megerősítése,
- kiküszöbölni azokat a cselekvési alkalmakat, amelyből a rossz szokások származhatnak.

A szokások kialakításának területei:

Az egészséges életmódra nevelés megvalósulási területeit (testápolás, étkezés, öltözés-vetkőzés, szobatisztaságra nevelés, önálló munkafeladatok, testedzés) az "Útban az önállóság felé" blokkban kerül kidolgozásra.

Hagyományok kialakítása:

Céljaink:

Erősítse az összetartozást, segítse az egymásra figyelmet, az egymásnak segítést, fokozza önmaguk megismerését.

Feladataink:

- Az óvoda többi csoportjával közösen megtartott ünnepek - melyek elősegítik a beilleszkedést.
- Előkészületek, amelyek ráhangolnak az ünnepre, az együttünneplés örömére.
- A gyermekek születésnapjának megünneplése

Fontos: A hagyományok egy közösség sajátjai, csak rájuk jellemző aprómozzanatokkal, intimitással bírnak.

Szervezeti és időkeretek

Felvétel a speciális csoportba: az a gyermek kerülhet a csoportunkba, aki rendelkezik a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleményével, és megfelel a következő minimum-követelménynek a négy hét próbaidő végére:

A mozgás terén: helyzet és helyváltoztató alapmozgásokra képes

A gondozás terén: öltözésnél együttműködő, étkezésnél kanállal képes enni, pohárból kevés folyadékot inni

A szobatisztaság terén: rendszeres ültetés mellett pelenka nélkül nappal száraz marad (kivéve, ha a diagnózisa indokolja)

A kommunikáció terén: figyel a beszélőre, minimális kontaktus kialakítható vele.

A szociális fejlettség terén: csoportban nevelhető, önmagára és társaira nem jelent veszélyt.

A vegyes életkorú és kórfarmájú csoport az optimális. A csoport létszáma 6-8 fő között lehet. A pedagógiai program legfőbb jellemzője a rugalmasság. Ez jelenti az év folyamán az egyes tevékenységek aránybeli eltolódását éppúgy, mint a napirenden belüli rugalmas kereteket. A sajátos nevelési igényű értelmileg akadályozott gyermekek spon-

tán tanulási képessége is sérült, indokolt a többségi óvodáktól eltérően kötött, az egész csoport számára kötelező foglalkozások, ill. mikrocsoportos és egyéni foglalkozások váltsák egymást. Mindezek mellett a játék, az elmélyült játéktevékenység lehetőségét is biztosítjuk.

Az egész napos tevékenység során megteremtjük a kereteket a mozgásigény ki-elégítésére. Csoportos foglalkozások, szabadban végzett játékok, tornázás, kirándulás segítségével építjük be a gyermekek szokásrendszerébe a mozgást. Ez váljon a természetes igényükké, mert a "gyökerek" kiépítése munkánk alapja. A szokásrend, a mindennapok ritmikus ismétlődései tagolják az óvoda életét. Az óvodáskorú gyermek igényli az áttekinthető, ismétlésekkel tagolt napirendet, a biztos támpontokat. A napi ritmuson túl a megszokott kereteknek is nagy jelentősége van különösen a sajátos nevelési igényű gyermekek esetében.

Csoportunk napirendje:

6.00-8.30	Gyülekezés, szabad játék
8.30-9.00	Csoportos mozgásfejlesztés
9.00-9.30	Tisztálkodás, tizórai
9.30-11.00	Csoportos kötelező foglalkozások, egyéni, mikrocsoportos fejlesztések, játék
11.00-12.00	Levegőzés, játék, egyéni mozgásfejlesztés
12.00-12.45	Ebéd, tisztálkodás, fogmosás
12.45-15.00	Pihenés
15.00-15.30	Uzsonna, tisztálkodás
15.30-18.00	Szabad vagy irányított játék

Ez a napirend csupán egy keret, rugalmasan változhat. A foglalkozások időtartama függ a gyermekcsoport fejlettségétől, a témától, illetve az egyes gyermekek aznapi állapotától. A foglalkozások azonos rítusok szerint indulnak: teremrendezéssel, a hiányzóknak számbavételével, az időjárás megfigyelésével és a székek körberakásával a szőnyegen.

A csoportban három óvodapedagógus dolgozik váltott műszakban. Munkájukat két dajka segíti. A csoportba járó gyermekek egyéni fejlesztését gyógypedagógus, konduktor, logopédus végzi. Egyéni fejlesztési tervek alapján végzik speciális fejlesztő munkájukat, melyet haladási naplóban regisztrálnak.

A foglalkozások heti rendszeressége:

A foglalkozás neve		Tervezett	Formája
Anyanyelvi nevelés	naponta	naponta	Csoportos, egyéni
Mozgásfejlesztés	naponta	Heti 1 alkalom	Csoportos, egyéni
Játéokra nevelés	naponta	Heti 2-3 alkalom	Csoportos, egyéni, mikrocsoportos
Vizuomotoros fejlesztés	naponta	Heti 3 alkalom	Egyéni, mikrocsoportos
Zenei nevelés alapjai	naponta	Heti 2 alkalom	Egyéni, csoportos, mikrocsoportos
Konduktív mozgásfejlesztés	A sajátos nevelési igényű gyermekek részére a szükségletekhez igazítva minimum heti 2 alkalommal egyéni		
Gyógypedagógiai nevelés			
Logopédiai fejlesztés			

Gyógytestnevelést szükség szerint szervezünk.

Ideje: naponta

Időtartama: 20-30 perc

Célja:

A motoros tanulás elősegítése, az alapmozgások kialakítása, korrigálása, az értelmes, célirányos mozgás kialakítása, a biztos egyensúly kialakítása, az ügyesség, állóképesség, erő fejlesztése, a teljesítőképeség növelése, a mozgásos gátlás oldása, az utánzóképeség fejlesztése, a testséma fejlesztése, a légzéstechnika javítása, a ritmusérzék fejlesztése, a szervezet sokoldalú, harmonikus, arányos fejlődésének biztosítása, az egészség megőrzése, a figyelem, emlékezet, beszéd, mozgás összekapcsolása, a szenzomotoros ismeretszerzés lehetőségeinek javítása, a mozgáskoordináció, és a téri tájékozódás fejlesztése, balesetveszély elhárítása.

Feladataink:

- fejlesszük az erőt, a gyorsaságot, ügyességet, az állóképességet, a biztos egyensúly kialakulását,
- növeljük a teljesítőképeséget,
- javítsuk a hibás, összerendezetlen mozgásokat,
- meg kell tanítanunk a gyermekeket a különböző helyzetekben való értelmes cselekvésre, célirányos mozgásra,
- fejlesszük az utánzóképeséget, a nagymozgások utánzásával,
- a tűrőképesség önkontroll fejlesztése,
- a balesetveszélyes helyzetekre figyelmeztetés.

A mozgásfejlesztés területei:

- Játékos utánzó gyakorlatok
- Az alapmozgások kialakítása, korrigálása, gyakorlása,
- Mozgásos játékok, gesztussal kísért mondókák,
- Légző-gyakorlatok

Játékos utánzó gyakorlatok:

Feladataink: fejlesszük a gyermekek utánzókézségét, biztosítsuk számukra a sikerélményt, a közös tevékenység élményének felismertetése, az egyes testrészek távmozgatása, a testséma fejlesztése, beszédkészítés fejlesztése, a figyelem, emlékezet fejlesztése.

Az alapmozgások kialakítása, korrigálása, gyakorlása

Feladataink: • a pontos mozgás kivitelezés segítése, a hibás, összerendezetlen mozgások javítása, a mozgásos gátlások oldása, az erő, ügyesség, állóképesség, gyorsaság, a teljesítőképesség növelése, az érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, gondolkodás, beszéd fejlesztése, a gyermekek tanuljanak meg egymásra figyelni, egymást megvárni, segíteni egymáson. Élvezzék az együttlét örömét, teremtsenek egymással kapcsolatot, tanuljanak meg egyszerű verbális utasításokat végrehajtani, viselkedésük váljon fegyelmezetté.

Gyakorlatok:

Rendgyakorlatok

- Kartartások: nyújtott, hajlított, vegyes karkörzések.
- Állások: alapállás, lábujjon, sarkon, talp-élen, guggoló állás, terpeszállás
- Ülés: nyújtott, terpesz, török
- Fekvés: hanyatt, hason, oldalt
- Függés: függőállás, függeszkedés
- Járás: kis és nagy lépéssel előre, oldalra, vonal között és vonalon, tárgyak kikerülésével, tárgyak átlépésével, hullámvonalon, irányváltással, különböző eszközökkel, lépcsőn járás.
- Futás: gyors, lassú tempóban, tempóváltással, különböző irányba, irányváltással, különböző szélességű vonalak között, futás közben akadály átlépése, megkerülése, futkározás, célba futás, futás eszközökkel a kézben.
- Ugrás: szökdelés, átugrás, leugrás, ki-beugrálás.
- Dobás-fogás: elkapás, eldobás.
- Támaszgyakorlatok: csúszás, kúszás, mászás, gurulás.
- Egyensúlyérzéklet fejlesztő gyakorlatok: lábujjhegyen állás, nyitott, majd csukott szemekkel, jobb és bal lábon megállás, statikai egyensúlyhelyzetből való kibil-

lentés, egyensúlyozás gerendán, vonalon, járás közben tárgy egyensúlyozása, állatmozgások utánzása. - Egyensúlyozás Bobath labdán, AYRES eszközökön, forgások, hintázás, gördeszkán húzás, tolás... stb.

Mozgásos játékok

Feladataink: • a tanult mozgásformák játékos gyakorlása, egyszerű szabályok megismerése, a versenyszellem előhívása, a foglalkozás játékos lezárása.

Légző-gyakorlat:

Célja:

A hasi légzés kialakítása, a helytelen ritmusú légzés korrigálása és az orron át történő helyes légzés tanítása.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáztatás végén:

- Alakuljon ki a természetes mozgásigény, örömmel szívesen mozogjanak.
- tudjanak mozgást utánozni,
- az alapmozgásokban szerezzenek jártasságot,
- lépcsőn kapaszkodva, váltott lábbal közlekedjenek,
- biztosan mozogjanak tornaszeren, játszótéri játékokon,
- elemi szabályokat ismerjenek és tartsanak be, alkalmazkodjanak a foglalkozás rendjéhez.

9. 3. Anyanyelvi nevelés

Ideje: naponta

Időtartama: 5-30 perc

Célja:

A gyermek beszéd iránti érdeklődésének felkeltése, utánzókéesség fejlesztése, kommunikációs igény felébresztése, ösztönzése, a verbális kommunikáció gazdagítása, a jelzések differenciálása, a beszédszervek ügyesítése tornáztatással, játékos gyakorlatokkal (a beszédszervek aktív és passzív tornáztatása, ajak-, nyelv-, fűvő-, légző-gyakorlatok) a beszéd indítása a passzív ill. az aktív szókincs bővítése, a hallási figyelem, hallási diszkriminációs képesség fejlesztése, a grammatikai rendszer kiépítése, a közvetlen környezet tárgyai, élővilága, cselekvései, történéseiről tapasztalatok, ismeretek szerzése, a kognitív funkciók, a figyelem, az emlékezet fejlesztése.

Speciális feladataink:

- Az érdeklődés felkeltése, a kérdés, a kijelentés rövid, egyszerű megfogalmazása
- a nonverbális elemek támogató alkalmazása,
- a beszédmegértés fejlesztése,
- az otthonról hozott közlési formákra támaszkodás, az ismeretek tevékenységbe ágyazott nyújtása, a környezet megismerése érdekében a kognitív funkciók célzott fejlesztése (az észlelés, érzékelés, látás, tapintás, szaglás, hallás, ízlelés),
- a figyelem, a megfigyelőképesség, az emlékezet, a gondolkodás fejlesztése,
- a figyelem tartósságának, terjedelmének, akaratlagosságának növelése,
- a gondolkodás és a nyelv fejlesztésének összehangolása.

Témakörök a környezet megismerésére

Óvodások lettünk: nevek, jelek, felnőttek neve
tájékozódás az óvoda helyiségeiben

Testünk: saját név, jel tudatosítása: saját test részei
testrészek másokon

A család: a család tagjainak felismerése, megnevezése
a szülők, testvérek munkája, a család otthoni tevékenysége

Az ősz: az őszi természet megfigyelése (gyűjtés)
őszi időjárás, őszi gyümölcsök (befőzés)
őszi zöldségek, őszi öltözködés, testsémafejlesztés

A tél: a téli természet megfigyelése, téli örömök, a téli időjárás,
a téli öltözködés, testsémafejlesztés,
téli ünnepek (Mikulás, Karácsony, Farsang) sütés

A tavasz: a tavaszi természet megfigyelése (növényültetés),
a tavaszi időjárás; a tavaszi virágok, gyümölcsök, zöldségek,
tavaszi öltözködés, testsémafejlesztés
tavaszi ünnepek (Húsvét, Anyák napja)

Az óvoda: csoportszoba, öltöző, fürdőszoba, konyha, udvar

Az otthoni tevékenységek: mosás, takarítás, főzés, terítés, mosogatás,
ágyazás

A közlekedés: a járművek felismerése, közlekedés járműveken
helyes viselkedés a járműveken,
elemi közlekedési szabályok elsajátítása

Az állatok: a ház körül élő ill. az állatkertben élő állatok

Az utca: üzletek, vásárlás (járművek, járókelők, elárusítók)

Foglalkozások: fodrász, orvos, boltos... stb.

Játékok: szobai játékok, játszótéri játékok

A fejlődés várható jellemzői az óvodáztatás végén

- Általános követelményeket nem tudunk meghatározni, hiszen a gyermekeink fejlődésbeli sajátosságai, jellemzői nagy mértékben meghatározzák a fejlesztés menetét, eredményeit.
- A gyermekek egy része az óvodai évek végére megtanítható szavakban, egyszerű mondatokban beszélni. Közlésük azonban a különféle artikulációs hibák miatt nehezen érthető.
- Vannak, akiknél később indul a beszédfejlődés, szavakban szótöredékekben beszélnek
- Egy kis részük pedig ugyan eljut a beszédmegértés bizonyos szintjére, szituációhoz kötötten viszonylag jól érti a közléseket, kérdéseket, utasításokat, de szavakat még nem mond, csak hangokat hangoztat.
- A beszédfunkciók fejlesztése és korrekciója a logopédus aktív közreműködésével történik.

9. 4. Vizuomotoros fejlesztés:

Ideje: heti három foglalkozás

Időtartama: 15-20 perc

Célja:

A kéz és ujjak mozgékonyságának fokozása, a kéz izomerejének szabályozása, a célirányos kézmozgások kialakítása, a szem és kéz közti koordináció kialakítása, az ujjak tapintóérzetének fokozása, a csukló, az ujjak laza mozgatása, a látástapintás-mozgásérzet együttes szabályozása; a dominancia kialakítása, a különböző technikáknak megismertetése, a helyes ceruzafogás kialakítása, a figyelem, az emlékezet, az ügyesség fejlesztése, a téri tájékozódás fejlesztése, az analízáló, szintetizáló készség kialakítása; az egyszerű ok-okozati összefüggések felismertetése; a beszéd-készség fejlesztése, az alapszínek és az egyszerű formák megismertetése.

Feladataink:

- Olyan tanulási helyzetet kell létrehozunk, ahol az ingerek sokoldalú feltétele, szelekciója biztosított.
- Meg kell tanítanunk a gyermekeinket a pontos megfigyelésre, a tárgyak fixálására.
- Megismerik a különböző eszközök fogását, elengedését, osztályozzák színek, formák, nagyság és súly alapján.
- Megtanítjuk gyermekeinket a tárgyakat megkülönböztetni tapintással is.
- Ismerkedjenek a pontos illesztéssel, vegyék észre az azonosságokat - különbözőségeket.
- Fejlesztjük a szem és kéz koordinációját, az alak-háttér differenciálóképességét, az alakkonstancia, a testséma fejlesztés, az ujjak és a kéz ügyesítése mellett a gyermek ábrázolókéességét is.

- A különböző anyagok, technikák megismertetésével, az együttes tevékenységgel tesszük őket alkalmassá arra, hogy örömeiket, élményeiket, rajzzal, festéssel, mintázással is ki tudják fejezni.

Az ábrázolás, alakítás fejlesztésének lehetőségei:

Mintázás: homok: formázás, építés, formakiöntés

víz: töltögetés, pancsolás

gyurma: lapítás, sodrás, gömbölyítés, formálás, formázás.

agyag: formálás

Festés: kézzel, tenyérrel, öt ujjal, ököllel, egy ujjal

- eszközzel: "cumival", szivacsos flakonnal, szivacs-ecsettel, vastag-vékony ecsettel.

- Nyomdázás: szivaccsal, dugóval, terményekkel, játéknymódával

- Papírmunkák: gyúrás, tépés, sodrás, ragasztás, nyírás

- Rajzolás: vastag zsírkrétával, vastag szivaccsal, grafit ceruzával, rostiroonnal.

- Vegyes technikák

A felsorolt technikákkal és eszközökkel dolgozhatnak különböző nagyságú, minőségű, térbeli elhelyezésű anyagokon (papír, üveg, tükör, fólia, paraván, tábla, fa, textil, termések... stb.) a munka során fontos, hogy a gyermekek igyekezzenek a balról-jobbra és a fentről-lefelé haladást megtanulni.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáztatás végén:

- A gyermekek tudjanak rövid ideig helyhez kötötten tevékenykedni.
- Alakuljon ki háromujjas fogásuk, a megközelítően helyes ceruzafogásuk.
- Tudjanak pontosan illeszteni
- Tartsák be a papírhatárt, ábrázoljanak szívesen.
- Fogyatékoságuk mértékétől függően rajzaikban jelenjen meg a kezdeti emberalak ábrázolása.
- Használják az ábrázolás foglalkozáson megismert eszközöket. Rajzukban alakuljon ki a helyes nyomaték.
- Tudjanak egyszerű ábrát, ritmikus sort kirakni.
- Munkájukban balról-jobbra haladjanak.
- Alakuljon ki kezességük és a testsémájuk.

9. 5. Játékra nevelés

Ideje: heti két-három alkalommal

Időtartama: 10-15 perc

Céljaink:

A játékkedv felkeltése, az adekvát játékhasználat megtanítása, az egymás melletti tevékenység támogatása, az együttes játék örömeinek felfedeztetése, az elemi szerepjátékok, a konstruálás megtanítása, a mozgás, a megfigyelőképesség, a figyelem, az emlékezet, a beszéd, a képzelet fejlesztése.

A különböző minőségű, színű, formájú, nagyságú anyagok segítségével ismeretnyújtás a környezet tárgyairól, a népi játékok, mondókák, énekes játékok segítségével elemi szabályok megtanítása, a zenei hallás, a ritmusérzék fejlesztése, a játéktevékenység örömforrásának biztosítása, az önálló, elmélyült, kitartó játék segítése, a mintakövetés, modellkövetés, az interakció támogatása.

Feladataink:

- A játékhoz szükséges feltételek biztosítása.
- Az adekvát játékhasználat megtanítása, a fantázia, az elemi kreativitás, a beszédképesség fejlesztése.
- A viselkedési szabályok elsajátítása, a társakkal, a felnőttekkel való kapcsolat elmélyítése. A veszélyérzettel nem rendelkező gyermek tanulja meg, hogy vannak balesetveszélyes helyzetek, ismerje meg lehetőségének korlátait, s ugyanakkor szerezzen magáról ismereteket.

Megtanulandó játékok

Finommotorikát fejlesztő játékok: ki-bepakolás, válogatás, csoportosítás, építés vízszintesen, függőlegesen, építés különböző formájú, anyagú, nagyságú elemekből, építés minta után, illesztés, fűzés, ujjak ügyesítése mondókákkal, mesékkel.

A megismerő tevékenységet fejlesztő játékok: képes lottó, szétvágott képek összeillesztése, hasonlóságok különbség észrevételét segítő játékok, memória játék, képtörténet kirakása, sorozatok, hallási differenciálást fejlesztő játékok, tájékozódás a hang alapján, a tárgyak felismerése tapintás útján.

Mozgásos játékok: köralakítás, körbejárás, párválasztás, körjátékok, páros játékok, menetelés, vonatozás, sétálás, egyensúlyozó játékok, célbafutás, egyszerű tánclemek.

Játék a szabadban: homokozás, hintázás, csúszdázás, mászókézés, pancsolás, labda gurítása, eldobása, elkapása, futkározás, ugrálás, körjáték a szabadban, hógolyózás, szánkózás, csúszkálás, húzás, tolás, kerékpározás, rollerezés, építés.

A szerepjáték elemei: babaringatás, etetés, altatás, sétáltatás, öltöztetés, autók tologatása, szállítás, garázs építése, utazás, orvos, beteg, fodrász, főzés, takarítás, vásárlás és mese dramatizálása.

Barkácsolás: a felnőttekkel közösen, ismerkedés a bábokkal.

A játékeszközök kiválasztásának szempontjai:

A gyermek fejlettségi szintje, az adott feladat, az esztétikum, tartósság, könnyen tisztíthatóság. Fontos, hogy ne veszélyeztesse a gyermekek testi épségét, lehetőleg fejlesztő jellegű legyen, és megfelelő számban álljon a csoport rendelkezésére. A gyermekeknek legyen választási lehetősége. Legyen a játéknak állandó helye, ami a gyermek számára könnyen elérhető.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáztatás végén:

- Ismerjék az alapvető játékokat, legyenek képesek rövid ideig adekvátan játszani.
- Válasszanak maguknak eszközt, használat után tegyék helyre azokat.
- Tanulják meg elkérni a játékot, tudjanak várni.
- Tudjanak egyszerű építményt konstruálni.
- A szerepjáték jelenjen meg a játékokban. Ismerjenek dalos játékokat, kapcsolódjanak be a körjátékokba.
- Legyenek képesek rövid ideig együtt játszani.
- Ismerjék a játszótéri játékokat, használják azokat rendeltetésüknek megfelelően.
- Ha kell, játékokat kísérik beszéddel.
- A tanult játékokat próbálják továbbfejleszteni.

9. 6. A zenei nevelés alapjai

Ideje: alkalmanként, illetve heti két alkalommal

Időtartama: a gyermek igényeinek megfelelően 5-30 perc

Céljaink:

A gyermek zenei érdeklődésének felkeltése, a környezet hangjainak felismerése, differenciálása, hallási figyelem fejlesztése, utánzásra készítés, a ritmusérzék fejlesztése, hangulatkeltés, motiválás a beszéd, mozgás, zene játék összekapcsolása és egymás hatásainak erősítése.

A nagyon egyszerű népi mondókák, versek, énekek, gyermek-népi- és egyéb dalok megtanítása. Fontos a zenehallgatás megszerettetése a csend, a zörejek, a zene szerepének értékelése és relaxációs zene hallgatása

Feladataink:

- Egyszerű, höcögő, lovagoltató énekek, mondókák, egyszerű körjátékok eljátszása, megtanítása.

- Az élő zene és énekhangon túl az egyszerűbb hangszerek megszólaltatása, azok hangjainak felismertetése.
- A ritmusérzék fejlesztése, az egyenletes lüktetés érzékeltetése. A közös éneklést egyenletes lüktetéssel kísérik-tapsolunk, dobolunk, körbejárunk a dalra.
- A ritmusfejlesztés során az egyenletes lüktetésen túl érzékeltetjük a gyors és lassú ritmust, a magas és mély hangokat.
- A Kodály-módszernek megfelelő egyszerű, kis hangterjedelmű dalokat alkalmazunk elsősorban, azonban a speciális nevelési szükségletű gyerekeknél (autista), ha az utánzásra készítés a cél, alkalmazunk a jól mutogatható, bonyolultabb dalokat is. Itt a cél nem a pontos intonáció, hanem a mozgás utánzása.
- A zenei nevelésre nagyobb hangsúlyt fektetünk a fogyatékos gyermekek harmonikus személyiségfejlődése és életük teljesebbé tétele érdekében.

A zenei nevelés mint terápia: ez a foglalkozás lehetőséget nyújt a zene, a ritmus személyiségformáló szerepének megalapozására. Az értelmi fogyatékos gyermek életét végigkíséri a zene, mivel megnyugtató, elringató, figyelemfelkeltő, motiváló szereppel bír. Mi nem csupán a kötött foglalkozásokon énekelünk, hanem használjuk motiválásként a gyermek megnyugtatóására, sőt jutalmazunk is vele. Az éneklés a felnőtt és a gyermek közötti személyes kapcsolatot elmélyíti, közös örömszerzés forrása lehet.

A fejlődés várható eredményei az óvodáztatás végén:

- A gyermekek képességeiknek megfelelően ismerjék fel a tanult énekeket.
- Szívesen vegyenek részt a dalos játékokban, szívesen énekeljenek.
- Tudjanak egyenletes lüktetéssel kísélni, járni, tapsolni ismert mondókákat, dalokat
- Ismerjenek hangszereket és ismerjék fel azok hangját.
- Ismerjenek egyszerűbb szabályokat és azokat tudják betartani.

9. 7. Óvodáskorú csoport konduktív mozgásnevelése

Ideje: naponta

Időtartama: változó

Céljaink:

A nagymozgások, finommotorikus manipuláció, szem-kéz, szem-láb koordinációjának fejlesztése, a gyermek testrészeinek, azok mozgásának, helyzetének megismertetése, taktilis tapasztalatok szerzése, percepció és lateralitás, vizualitás fejlesztése, a szemmozgás tudatos kontrolljának kialakítása, a mozgó tárgyak követése, a szem fixációs működésének erősítése, a vizuális időrendiség, a vizuális pozíció felismertetése, a vizuális memória fejlesztése, többféle alak-forma-méret

motoros kialakítása, a tapintásos, kinesztetikus-mozgásos észlelés fejlesztése, auditív ritmus fejlesztése.

Speciális feladataink az óvodáskorban előforduló tünetcsoportoknál:

1. Cerebromotorikus dysfunkciók

- Athetózis (túlmozgás)

Térben és időben a helyes koordináció kialakítása, a feladatmegoldások során a mozgás céljának elérésekor a nyugalmi helyzet megtartása, a helyes légzésritmus kialakítása, a gesztusok, jelzések helyett hangadás, a szóbeli kifejezés esetleg egyéni formáinak alkalmazása.

- Diplégia spasztika (alsó végtagi ollózó merevség)

Az alsó végtagok távolítása egymástól, a lábfejek korrekciója, a biztonságérzet megteremtése, az egyenes testtartás kialakítása, az irányok (jobb és bal) betartása

- Hemiplégia spasztika infantilis (gyermekkori féloldali bénulás)

Az érintett felső végtag akaratlagos nyújtása, a bénult felső végtag fokozatos bekapcsolása a tevékenységbe, az alsó végtag megfelelő terhelése, a térd hajlítása, nyújtása, a lábujjhegyezés megelőzése, a járás során a felső végtag korrigált tartásának ill. az élettani együttmozgásának a kialakítására törekvés.

- Tetraparecis spasztika (négyvégtagi merev bénulás)

Az aktivitás felkeltése, a biztonságérzet megteremtése, az alsó végtagok távolításának, a lábfejek korrekciójának megtanítása, az egyenes testtartás kialakítása, a felső végtagoknak tevékenységekbe történő bekapcsolása, a fogás, támaszkodás kialakítása, a pontos, tiszta artikuláció kialakítására törekvés.

- Ataxiás tünetet mutató kórképek

A mozgás tér- és időbeli koordinációjának kialakítása, a célirányos mozgás, a beszéd és az értelmi képességek fejlesztésére törekvés.

2. Spinomotorikus dysfunkció

- Spina bifida

A járás, közlekedés, testséma kialakítása, a kiesett érzékelések más módon történő pótlása (pl.: szemkontrollal vagy a hő kézzel történő érzékelése), a széklet és vizelet akaratlagos ürítésének megtanítása, megtanítandók a trófikus zavarokból adódó problémák kivédése (bőredzéssel, a vérkeringés serkentésével, állandó mozgással, speciális ülés használatával, a tisztaság igénylésre törekvéssel) Megoldandó a segédeszközök olyan használata, hogy azok ne a deformításokat rögzítsék, hanem azokat korrigálják.

Mozgásanyag - Feladatsorok

A dysfunkciós kisgyermek hely- és helyzetváltoztató, valamint manipulációs feladatok kivitelezése során tanulják meg az elemi és finommozgások összerendezett, harmonikus kivitelezését, izomtónusuk akaratlagos befolyásolását, a kóros tartások és együttmozgások megelőzését, az aktív cselekvésre alkalmas testhelyzetek kialakításának módját, a hely- és helyzetváltoztatást.

Az egyes feladatok rávezetik a dysfunkciós gyermeket a különböző testhelyzetek közötti különbségekre, illetve arra, hogy az egyes tevékenységeket a legváltozatosabb testhelyzetben képesek legyenek kivitelezni.

Ennek megfelelően differenciálódnak a feladatsorok.

- Hely- és helyzetváltoztatás módjainak tanulása fekvő helyzetben
- Hely- és helyzetváltoztatás módjainak tanulása állás-járás keretén belül
- Hely- és helyzetváltoztatás módjainak tanulása ülő helyzetből kiindulva.

Ezen kívül:

- Eszközös ügyességi és mozgásfejlesztő gyakorlatok
- csapatjátékok
- szabadtéri mozgásfejlesztő gyakorlatok

A csoportosan megoldott feladatsorokon kívül minden gyermek számára készül az egyéni problémákból és szükségletekből kiindulva egyéni program.

Eszközök:

Priccsek, kisszékek, fokosszékek, zsámolyok, lábzsámolyok, lejtő, lépcső, fektett létra, tornapad, járató kötéll, rúd, korlát, bordásfal, kapaszkodók, pálcák, karikák, babzsákok, labdák, WESCO eszközök, finommotorika fejlesztését szolgáló eszközök.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáztatás végén:

- A gyermekek fejlődése egyénenként változó.
- A várható eredményeket külön-külön a diagnózisoknak megfelelően a célkitűzésekben, feladatokban egyénileg határozzuk meg. Ennek megfelelően a különböző testhelyzetből kiinduló feladatsoraink az egyes diagnózisokból adódó problémákhoz igazodó célokat, és feladatokat tartalmaznak.

A program komplexitása

A konduktív pedagógiai program komplex jellege biztosítja a fejlesztésre szoruló gyermekek személyiségének sokoldalú fejlesztését.

A pedagógiai program napirendben történő megvalósításával lehetővé válik a kívánt magatartásformák és szükségletek kialakítása, az ismeretelsajátítás, a készség- és képességfejlesztés.

A programban egymástól el nem választhatóan van jelen a mozgásnevelés, az önálló életmód tanítása, az értelmi nevelés és fejlesztés, a beszédfejlesztés, az érzelmi-akarat tulajdonságok formálása és az óvodai oktatás.

A mozgásnevelés során megtanult megoldásmódokat alkalmazzuk az óvodai foglalkozásokon, illetve az egyéni tevékenységek során. A feladatsorok megoldása közben rendszeresen megjelenik a vers, a mese, az ének, a környező világ felfedezéséből származó ismeretek.

9. 8. Gyógytestnevelés

Ideje: alkalom és szükségletekhez igazodva, a gyermekek fejlettségét és fejlesztését figyelembe véve

Időtartama: változó

Célja:

Az óvodába járó gyermekek bizonyos mértékig megromlott egészségügyi állapotának, illetve testi elváltozásainak, a veleszületett, vagy szerzett betegségek következtében kialakult egészségi állapotának helyreállítása, gyógyítása és rehabilitációja.

A gyógytestnevelés mint a testnevelés és a sporttudományok egyik ága, rendszerbe foglalja azokat az ismereteket, amelyek az egészségi állapotnak a testnevelés és a sport eszközeivel, módszereivel való helyreállítását szolgálják. A gyógytestnevelés olyan oktatási-nevelési folyamat, amely a betegségek megelőzésében és gyógyításában fejt ki hatását.

Feladatai:

- Az egészség helyreállítása
- A testi képességek fejlesztése
- A mozgásműveltség fejlesztése
- A sportolási igény felkeltése.

A gyógytestnevelés módszerei:

Gimnasztika: Kar- láb- és törzsgyakorlatok

Modern gimnasztika elemei: zenei fejlesztés

Atlétika: futás a keringési rendszer edzésére, szakaszos terhelés, szakaszos futás.

Mobilizáló gyakorlatok: nyújtó, lazító gyakorlatok.

Relaxációs gyakorlatok: zenére, mesére stb.

Erősítő gyakorlatok: medicinlabdával, súlyzóval.

Autogén tréning: az önmagunkból eredő melegségérzés, hidegérzés vagy nehézségérzés.

Légző gyakorlatok: általános és speciális formában használja a gyógytestnevelés (hasi légzés)

Mélylégzés: csökkenti a vérnyomást.

Úszás: minden területen jól alkalmazható.

Lovaglás: mint gyógyító terápia a sérült gyermekeknél jól bevált módszer.

A gyógytestnevelés anyaga:

Talajgyakorlatok: szőnyegen végezhető hely- és helyzetváltató gyakorlatok

Ülő- és álló helyzetben végezhető egyensúlygyakorlatok.

Járásgyakorlatok: változatos formában és eszközök beiktatásával.

Függőgyakorlatok: AYRES eszközeivel, erősítő és nyújtó gyakorlatok.

Egyensúlyérzéklet fejlesztő gyakorlatok: speciális eszközökkel.

Lábstatikai gyakorlatok.

A gyógytestnevelés eszközei:

Billenőtalp, gólyaláb, kis hintaszámoly, nagy hintaszámoly, függőhinta, térhágcsó, forgó egyensúlyozó korong, billenő rácshinta, függő tányérhinta, rugós deszka, létra, mini trambulín, kötélletra, mászóháló, lengő gerenda, BODY ROLL, lábrácsok.

A fejlődés várható eredményei az óvodáztatás végén:

- A gyermekek egészségügyi állapota változó, ennek megfelelően a testi képességük fejlődése is egyenként más és más képet mutat. A sérült izom és csontozat, ín- és ideg foglalkoztatásával (kimozzgatásával) a rendszeres gyógytornával a normális mozgásmintákat tudjuk kialakítani.

9. 9. Kiegészítő tevékenység - HRG

A Hidroterápiás Rehabilitációs Gimnasztika preventív, rehabilitációs, rehabilitációs szemléletű, langyos vízben alkalmazott csoportos, illetve egyéni mozgásfejlesztést, moz-

gástanulást jelent. A HRG-programmal történő mozgás- és úszástanítás a hagyományostól eltérő módon történik, mert gyermekeink adottságai, lehetőségei (kezdetben) eltérnek az egészséges gyermekek adottságaitól. A fejlesztés a szülőkkel együtt történik. Eddig pályázati pénzből tudtuk megvásárolni az uszodai belépőket és az eszközöket.

Ideje: hetente 1 alkalom (a tavaszi és őszi hónapokban)

Időtartama: 45-50 perc

Helye: Tisza Szálló

Célja:

A szárazföldi mozgásfejlődés elősegítése. Folyamatos fej, törzs, egyensúlyi és mozgáskontroll kialakítása és megtartása. A fellépő kóros mozgások integrálása a célzott feladatokkal.

A térbeli tájékozódás elmélyítése, szem-kéz, szem-láb, szem-mozgáskoordináció fejlesztése.

Testséma fejlesztés, figyelem, emlékezet, önkontroll, feladattudat, ritmusérzék, finommozgás fejlesztés.

Mozgásanyag növelése, mozgáskultúra fejlesztése. Az erőnlét és állóképesség fejlesztése a fokozatosan emelkedő ismétlésszám és az intenzitás fokozásával. A tudatos légzés, vízbiztonság kialakítása.

Egyes gyermekeknél a siklás és a különböző úszásnemek alapttechnikájának megtanítása, egyéni úszótechnikák kialakítása.

Feladataink:

- A kezdetben kóros reflexek leépítése, a reflexgátolt kiinduló helyzetek fokozatos kialakítása.
- A mozgáskultúra illetve a mozgásos kreativitás beindítása. A mozgás örömeinek megismertetése, szocializáció fejlesztése, versenyszellem kialakítása.
- A fizikai és szellemi képességek fejlesztése.
- A sérülésből eredően törvényszerűen kialakuló másodlagos tünetek megelőzése és korrekciója.
- Az egészségügyi szokások rögzítése.

A HRG módszer oktatási programja

Első szakasz:

- passzív és aktív vesztibuláris feladatok;
- a primitív poszturális reflexek leépítésére irányuló feladatok;
- az alátámasztási pontok megváltoztatására irányuló feladatok;
- szem-kéz, szem-láb, szem-mozgáskoordinációt igénylő feladatok;
- szimmetrikus és asszimmetrikus feladatok.

Második szakasz:

- légzőfeladatok;
- 3-4-5-6 mozgáselemből álló kombinációk gyakorlása;
- az egyensúlyérzéklet és a vesztibuláris rendszert fejlesztő feladatok;
- eszközökkel végezhető feladatok;
- járás előkészítő feladatok;
- járó-ugró feladatok;
- siklás tanítása;
- az egyes úszásnemek alaptechnikájának tanítása.

Harmadik szakasz:

- az úszómozgások egyéni technikájának kialakítása és gyakorlása;
- tervszerű fizikai terhelés úszással;
- egyéni korrekció - ezt a szakaszt gyermekeink az óvodában még nem érik el.
- A terhelés lehetőségei:
- új, a korábbi egyszerű mozgásokra épülő, nagyobb figyelmet, önállóságot és koordinációs képességet igénylő mozgások tanulása;
- a mozgások közti pihenőidő fokozatos csökkentése;
- a tempó gyorsítása;
- sorozatok bevezetése ill. a sorozatok többszöri megismétlése;
- a sorozatok közötti pihenőidő csökkentése;
- levegő visszatartása a mozgások ill. az úzás közben;
- tenyérellenállás, úszódeszka használata, versenyszituációk.

Speciális eszközeink:

úszógumi, karúszó, úszódeszka, különböző méretű karikák, kötél, pálcák, szivacsok, különböző méretű és anyagú labdák, vízijárda (polifon) vízijátékok (vízipisztoly, malom, halak, horgászbotok, hálók) felfújható, nagy- és kisméretű gumiállatok, békauszony.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáztatás végén:

- Örömmel és szívesen mozogjanak a vízben.
- Értsék az egyszerű és verbális utasításokat.
- Tudjanak elszakadni a medence aljától, majd újra leállni.
- Biztonsággal váltsanak függőleges-vízszintes dimenziókat.
- Sajátítsák el azt a készséget, ami a felhajtóerő megérezését segíti.
- Az ősi (hajlító és feszesebb) izomtónus helyett meg kell tanulniuk tudatosan nyújtani karjaikat, lábaikat.
- Fejüket a víz alá lehajtani (vízszintes arcsík)
- A levegőt tudatosan és akaratlagosan kifújni a víz alá.
- Tudjanak segédeszközzel vagy anélkül lebegni (hason, háton) és siklani.
- Ismerkedjenek az úszómozgások alaptechnikájával.

- Tartsák be a higiénias szokásokat.

9. 10. Szervezeti és időkeretek

Felvétel a speciális csoportba: az a gyermek kerülhet a csoportunkba, aki rendelkezik a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleményével, és megfelel a következő minimum-követelménynek a négy hét próbaidő végére:

A mozgás terén: helyzet és helyváltoztató alapmozgásokra képes

A gondozás terén: öltözésnél együttműködő, étkezésnél kanállal képes enni, pohárból kevés folyadékot inni

A szobatisztaság terén: rendszeres ültetés mellett pelenka nélkül nappal száraz marad (kivéve, ha a diagnózisa indokolja)

A kommunikáció terén: figyel a beszélőre, minimális kontaktus kialakítható vele.

A szociális fejlettség terén: csoportban nevelhető, önmagára és társaira nem jelent veszélyt.

A vegyes életkorú és kórformájú csoport az optimális. A csoport létszáma 6-8 fő között lehet. A pedagógiai program legfőbb jellemzője a rugalmasság. Ez jelenti az év folyamán az egyes tevékenységek aránybeli eltolódását éppúgy, mint a napirenden belüli rugalmas kereteket. Az értelmi fogyatékos óvodások spontán tanulási képessége is sérült, indokolt a többségi óvodáktól eltérően kötött, az egész csoport számára kötelező foglalkozások, ill. mikrocsoportos és egyéni foglalkozások váltsák egymást. Mindezek mellett a játék, az elmélyült játéktevékenység lehetőségét is biztosítjuk.

Az egész napos tevékenység során megteremtjük a kereteket a mozgásigény kielégítésére. Csoportos foglalkozások, szabadban végzett játékok, tornázás, kirándulás segítségével építjük be a gyermekek szokásrendszerébe a mozgást. Ez váljon a természetes igényükké, mert a "gyökerek" kiépítése munkánk alapja. A szokásrend, a mindennapok ritmikus ismétlődései tagolják az óvoda életét. Az óvodáskorú gyermek igényli az áttekinthető, ismétlésekkel tagolt napirendet, a biztos támpontokat. Az értelmi fogyatékos gyermek életében a napi ritmuson túl a megszokott kereteknek is nagy jelentősége van.

Csoportunk napirendje:

6.00-8.30	Gyülekezés, szabad játék
8.30-9.00	Csoportos mozgásfejlesztés
9.00-9.30	Tisztálkodás, tízórai
9.30-11.00	Csoportos kötelező foglalkozások, egyéni, mikrocsoportos fejlesztések, játék
11.00-12.00	Levegőzés, játék, egyéni mozgásfejlesztés
12.00-12.45	Ebéd, tisztálkodás, fogmosás

12.45-15.00	Pihenés
15.00-15.30	Uzsonna, tisztálkodás
15.30-18.0	Szabad vagy irányított játék

Ez a napirend csupán egy keret, rugalmasan változhat. A foglalkozások időtartama függ a gyermekcsoport fejlettségétől, a témától, illetve az egyes gyermekek aznapi állapotától. A foglalkozások azonos rítusok szerint indulnak: teremrendezéssel, a hiányzóknak számbavételével, az időjárás megfigyelésével és a székek körberakásával a szőnyegen.

A délelőtti folyamán két óvodapedagógus (csúsztatott műszakban) egy konduktor és egy gyógypedagógus-logopédus (állandó délelőtti műszakban) van együtt jelen a csoportban. A "reggeles" óvodapedagógus a gyógypedagógus-logopédussal és a konduktorral egyeztetve tervezi az óvodai foglalkozásokat és a nevelési feladatokat.

A gyógypedagógus-logopédus és a konduktor egyéni fejlesztési tervek alapján végzik speciális fejlesztő munkájukat.

A foglalkozások heti rendszeressége:

A foglalkozás neve	Heti előfordulás	A foglalkozások formája
Anyanyelvi nevelés	5	Csoportos, egyéni
Mozgásfejlesztés	5	Csoportos, egyéni
Vizuomotoros fejlesztés	3	egyéni, mikrocsoportos
Játékra nevelés	2-3	egyéni, csoportos, mikrocsoportos
Zenei nevelés alapjai	2	egyéni, csoportos, mikrocsoportos
Konduktív mozgásnevelés	2	csoportos, egyéni
Gyógytestnevelés		szükség szerint
Gyógypedagógiai logopédiai fejlesztés	2-2	egyéni és szükség szerint csoportos

Szokások kialakítása

A szokások kialakításának alapvető feltétele a pozitív példa

Feladataink:

- jól megválasztott napirend,
- következetesség,
- a helyes viselkedések megerősítése,
- kiküszöbölni azokat a cselekvési alkalmakat, amelyből a rossz szokások származhatnak.

A szokások kialakításának területei:

Az egészséges életmódra nevelés megvalósulási területeit (testápolás, étkezés, öltözés-vetkőzés, szobatisztaságra nevelés, önálló munkafeladatok, testedzés) az "Útban az önállóság felé" blokkban kerül kidolgozásra.

Hagyományok kialakítása:

Céljaink:

Erősítse az összetartozást, segítse az egymásra figyelmet, az egymásnak segítséget, fokozza önmaguk megismerését.

Feladataink:

- A többségi csoportokkal közösen megtartott ünnepek - melyek elősegítik a beilleszkedést.
- Előkészületek, amelyek ráhangolnak az ünnepre, az együttünneplés örömére.

Fontos: A hagyományok egy közösség sajátjai, csak rájuk jellemző aprómozzanatokkal, intimitással bírnak.

Hagyomány: a közösen megünnepeelt születésnapok.

Az ünnepek a hagyomány építését szolgálják.

A legjelentősebbek:

szüret, adventi előkészületek, farsang, anyák napja, gyermeknap, majális, Mikulás, búcsú az óvodától.

9. 11. Az óvodáskorú gyermekek logopédiai nevelése

Ideje: naponta

Időtartama: 15-30 perc

Céljaink:

A beszéd oly fokban történő elsajátíttatása, hogy a fogyatékos gyermek valamilyen szinten ezt használva megértse magát, be tudjon illeszkedni a közösségbe.

Feladataink és céljaink a fogyatékos óvodáskorú, beszédhibás gyermek ellátásában

Akadályozott, megkésett beszédfejlődés:

Cél: a fogyatékos gyermek beszédkedvének megőrzése, a gyermek beszédének megindítása.

Feladat: Terápiás úton a gyermek beszédkedvének felkeltése.

- Játékos, utánzó gyakorlatokkal beszédindítás.

Pöszeség

Cél: a gyermek beszédhibáinak korrekciója a helyes tiszta beszéd.

Feladat: előkészítő gyakorlatok

- Hangfejlesztés
- Rögzítés
- Automatizálás

Dyslexia prevenció

Cél:

A térben, időben tájékozódás segítése, elsajátítása a gyermek későbbiekben jelentkező írás- és olvasási hibáinak kiküszöbölése érdekében.

Feladat: Játékos helyzetekben a tér és idő érzékelése.

- Feladatsorokkal, szituációkkal a térben, időben, sorrendiségben a tájékozódás segítése.

Az óvodába kerülő gyermek beszédfejlődési sajátosságai

Down szindrómás gyermekek jellemzői:

- a beszédmegértés alacsony szintje
- többnyire csak szótöredékeket, esetleg egy-egy szót használnak
- hangjuk mély, érdes, rekedtes
- viszonylag jó a beszédkésztetésük és a verbális figyelmük

Feladat: A beszédmegértés erősítése, szókincsbővítés.

Agysérült gyermekekre jellemző általában:

- indítékszegények
- az aktív beszéd területén is nagyobb mérvű elmaradás mutatkozik
- a figyelem és a koncentráció zavara is hátráltató tényezőként jelenik meg
- auditív figyelmük bizonytalan

Feladat: Figyelemfejlesztés, figyelemerősítés.

- Az irányított figyelem fejlesztése játékkal.

Autista gyermek jellemzői:

- elzárkóznak a világtól
- érdeklődésük beszűkült
- hiányzik belőlük a közlési vágy

Feladat: Az érdeklődés felkeltése, a közös játék élményének erősítése, az igény kialakítása erre.

Eszközök:

logopédiai táska, és készségfejlesztő eszközök, differenciáló játék, kártyák, hívóképek, lexi, gyermek vers- és mondóka gyűjtemény, hangszerek, logopédiai jegyzet I-II.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáztatás végén:

- A gyermekek egy része az óvodai évek végére megtanítható szavakban, egyszerű mondatokban beszélni. Közlésük azonban a különféle artikulációs hibák miatt nehezen érthető. Vannak akiknél később indul a beszédfejlődés, szavakban, szótöredékekben beszélnek. Egy kis részük pedig ugyan eljut a beszédmegértés bizonyos szintjére, szituációhoz kötötten viszonylag jól érti a közléseket, kérdéseket, utasításokat, de szavakat még nem mond, csak hangokat hangoztat.

10. DOKUMENTÁCIÓ

Kötelezően vezetett szakmai, tanügyigazgatási dokumentációk

Gyermekvédelmi napló: a gyermekvédelmi munkát a humánus, a segítőkészség, a megértés és a támaszkodás jellemzi.

A napló tartalmazza a tagóvoda helyzetelemzéséből adódó- nevelési év - gyermekvédelmi munkájának céljait, a megvalósítást, segítő feladatokat.

- a gyermekvédelmi megbízott speciális feladatait
- az óvoda gyermekvédelmi adatait
- nevelési év során szervezett szabadidős programokat, előadásokat, fórumokat
- társadalmi- szakmai környezettel való együttműködést
- beiskolázási mutatókat
- gyermekvédelmi gondoskodásban részesülő gyermekek egyéni nyilvántartását

Gyermektükör: kitöltése családlátogatás alkalmával történik.

- Tartalmazza:
- a gyermek anamnézisének
 - az óvodapedagógusok megfigyeléseit
 - a gyermekek képességének diagnosztikáját
 - a fejlesztési elképzeléseket
 - az elért eredményeket

Egyéni fejlesztési terv: sajátos nevelési igényű gyermekek és BTMN gyermekek részére tartalmazza:

- a gyermek adatait, diagnózist, fejlesztési időszakot
- fejlesztendő területeket
- gyógypedagógus- fejlesztőpedagógus nevét
- logopédus- nyelv és beszédfejlesztő pedagógus nevét
- mozgásfejlesztő pedagógus nevét
- óvodapedagógusok nevét
- fejlesztendő terület célját, feladatát, módszereit, eszközeit.

11. EGYÜTTMŰKÖDÉSEK:

11.1. CSALÁD – ÓVODA KAPCSOLAT

Célunk:

Harmonikus nevelői kapcsolat kialakítása a családdal a gyermekek fejlődésének, testi-lelki szükségleteinek kielégítése érdekében.

Feladataink:

- A kapcsolatteremtésben az óvodapedagógusoké a kezdeményezés.
- A kapcsolattartás, az együttműködés formáinak megtervezése, szervezése

- Az óvoda nevelőmunkáját, a fejlesztések tartalmát a szülők (tájékoztatással, betekintéssel) ismerjék meg.
- A lehetőségét az óvodapedagógus teremtsse meg.

Elvünk: A gyermek nevelésében a család az elsődleges.

Azt tartjuk, hogy az óvoda és a család egyformán felelős a gyermek fejlődéséért, tehát az óvoda és a család összefogva, egymást kiegészítve tudja funkcióját betölteni. A család elsődlegességét valljuk, mi azonban ehhez hathatós segítséget nyújthatunk a gyermekek fejlődése, fejlesztése érdekében. Kezdeményezők és elfogadók kívánunk lenni. Rendszeres tájékoztatással és javaslattal szolgálunk a gyermekek fejlődéséről, változásáról. Az együttműködési formákban az információk mindkét oldalról történő áramlását szeretnénk elérni, változatos kapcsolatfenntartó formákkal. Fontosnak tartjuk, hogy az óvodai nevelőmunkát, a fejlesztések tartalmát a szülők megismerjék és elfogadják.

Forma	Tartalom	Gyakoriság
Az óvoda felvételt követő első szülői értekezlet: a, Összevont b, Csoportos	- megismerik a csoportban dolgozó felnőtteket, házi- rendet és a kivonatát megkapják. - Szolnok Városi Óvodák szervezeti felépítését, helyi programot - Bemutatkozás, ismerkedés - Jel kiválasztása - Tájékoztatás az óvodai élet megkezdéséhez szükséges eszközök beszerzéséről. - Családlátogatás időpontjának egyeztetése	Minden év június 3. hete
Első kapcsolatfelvétel - családlátogatás	Kapcsolatfelvétel a szülőkkel az óvodába lépés előtt, előre egyeztetett időpont, szülői beleegyezés alapján. ANAMNÉZIS felvétel, beszélgetés keretében.	Minden év aug. 20- szept. 1.-ig. Az év közben érkező gyermekeknél az óvodába lépést megelőzően.
Anyás beszoktatás	Szülő megismeri az óvodai életet, szoktatásokat, mintát kap a gyermek neveléséhez.	Nevelési év első napjai aktuálisan év közben
Napi kapcsolattartás, információk átadása	Elsősorban a délutáni hazabocsátás időszakára nyújt lehetőséget rövidebb tájékoztató információt átadó beszélgetésre, a gyermekével történt napi lényeges	Kialakított rendszerint

	eseményekről.	
Szülői értekezlet	Szülők tájékoztatása az eltelt időszak eredményeiről. Helyi nevelési program bemutatása, specifikus részek kiemelése. Aktuális nevelési feladatok felvázolása, együttgondolkodás. Előre megtervezett, csoportnaplóban dokumentált. Jegyzőkönyv, jelenléti ív készül.	Évente 3 alkalom készül.
Negyedévi beszélgetések	A gyermekek fejlettségéről, fejlődéséről korrekt tájékoztatás. Gyermekek egyéni dokumentuma (gyermek-tükör) napján	Negyedévente
Rendezvények, ünnepek, kiállítások, hangversenyek	Programhoz kapcsolódó ünnepek, kiállítások hangversenyek megszervezése, lebonyolítása. Szülővel közösen. A közös nevelési eredmények, hiányosságok érzékeltetése.	Éves program alapján kialakított rend szerint.

11.2. Belső együttműködés (igazgatósági szintű)

Forma	Tartalom	Gyakoriság
Szakmai munkaközösség	Szolnok Városi Óvodák tagóvodái között működik. Az adott nevelési év célfeladatrendszeréhez igazított munkaközösség.	Éves terv alapján ütemezett.
Integrációs program működtetése	Intézményi szinten 5 tagóvoda között (Arnyas, Csallóköz, Csemetekert, Rózsa, Tesz-Vesz). Közös pályázatok írása, egymás munkájának megismerése, műsorok szervezése.	Éves terv alapján ütemezett
Szakmai napok	Nevelési év folyamán meghirdetett szakmai bemutatók, beszélgetések Intézményi szintű.	Alkalmanként.

11.3. Belső együttműködés (Tagóvodai szintű)

Forma	Tartalom	Gyakoriság
Szakmai délután	Az adott nevelési év cél-feladatrendszeréhez igazodó szakmai témák közös feldolgozása, vizsgálata, gyakorlatban történő megjelenítése, elemzése	Munkatervben rögzített, havi egy alkalom
Tagóvodai szintű munkaközösség	Nevelési év cél-feladatrendszeréhez igazodó elméleti témák feldolgozása. Gyakorlati bemutatók tartása, majd elemzése, ötletek tárháza.	Éves terv alapján ütemezett

11.4. Külső kapcsolatok, szakmai partnerek:

Bölcsöde:

Közvetlen partnerünk közé tartozik. A gyermeket óvodába lépés előtt ők is nevelik, ezért az átmenet zökkenőmentessé tétele érdekében, tartalmi kapcsolatot alakítunk ki, melyben megismerhetjük egymás munkáját.

Kapcsolattartás formái:

- egymás látogatása: - óvodába kerülés előtt
- bölcsödből jött gyermekek beszoktatásának segítése figyelemmel kísérése
- szakmai délután tapasztalatsere
- Adventi műsor adása a bölcsődés gyermekeknek
- Szülői értekezletre kölcsönös meghívás
- Játszódepután szervezése a szülők- gyermekek számára, ahol lehetőség nyílik az óvodai dolgozók megismerésére, az óvodával történő ismerkedésre.

Általános iskola:

Partner iskolával olyan átmenetet segítő program működtetése, amely a zavartalan iskolakezdetet segíti, támogatja.

Fontos, hogy együttműködési megállapodást kössünk. A kölcsönös érdeklődés hozzájárul egymás nevelési céljainak, elképzeléseinek megismeréséhez, megértéséhez.

Kapcsolattartás formái:

- hospitálások: (óvodapedagógusok óralátogatása az első osztályban)
- nagycsoportos gyerekek óralátogatása, aktív részvétele

- esetmegbeszélések
- szakmai műhely működtetése
- iskolaválasztás segítése
- a gyerekek nyomon követése az iskola első osztályában
- információ áramlás segítése

Gyermekjóléti Szolgálat:

Pozitív kapcsolattartás, együttműködés kialakítása és fenntartása a gyermekvédelem területén.

Kapcsolattartás formái:

- jelzőrendszeri megbeszélések
- esetmegbeszélések
- belső jelzés indítása
- családgondozókkal kapcsolattartás
- közös családlátogatás az érintett gyermekeknél
- betekintés az óvodai életbe

Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel Óvodapedagógusok Országos Szakmai Egyesülete

Cél: összefogni, segíteni azoknak az óvodáknak, akik adaptálták, felhasználták az „Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel” alternatív programot.

Kapcsolattartás formái:

- az óvodapedagógusok szakmai segítségére munkaközösség működtetése
- Nemzetközi Esztétikai Tanácskozáson való részvétel (elmélet, gyakorlat egysége), szekció vállalása
- Művészeti Hírmondó- információs lap, mely negyedévente ad tájékoztatást az óvodák szakmai életéről, a megyei munkaközösségek programjáról, bázisóvodák munkájáról.

„Testvéróvodai” kapcsolat

Két óvoda közötti még mélyebb és szorosabb baráti és szakmai együttműködés a Török-szentmiklósi Napfény Művészeti Modellóvodával.

Kapcsolattartás formái:

- Egymás szakmai munkájának megismerése

- Program részeinek gyakorlati bemutatása
- Országos Esztétikai Konferenciára közös felkészülés

12. A NEVELÉSI PROGRAM VÉGREHAJTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES, A NEVELŐMUNKÁT SEGÍTŐ ESZKÖZÖK ÉS FELSZERELÉSEK JEGYZÉKE

1. JÁTÉK, JÁTÉKESZKÖZÖK

<i>a/ Szerepjáték:</i>	felszerelt babakonyha	- 4
	felszerelt babaszoba	- 4
	boltojáték kellékei	- 4 készlet
	babák (kisebbek-nagyobbak)	- 30 db
	babakocsi vagy mózeskosár	- 4 db
	orvosjáték kellékei	- 4 készlet
	fodrászkellékek	- 4 készlet
	plüssjátékok	- 40 db
<i>b/ Építő, konstruáló játék</i>		
	autó	- 40 db
	fakocka	- 4 készlet
	műanyagépítő (Tüske, Gabi, Babylon Torony, Vár, Gyöngy stb)	- 20 készlet
<u>udvari</u>	homokozókészlet	- 2 kosár
<i>c/ Szabályjáték:</i>	társasjáték	- 30 db
	dominó	- 30 készlet
	kártya	- 40 készlet
<i>d/ Mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő eszközök</i>		

<u>udvari</u>	mászóka kötéllel, kötélráccsal	- 1 db
	mászóka csúszdával	- 3 db
	egyensúlyozó gerenda	- 1 db
	billegő falovacskák	- 1 db
	focikapu (kicsi)	- 2 db
	kosárpalánk	- 1 db
	gyermekkerékpár	
	tollas felszerelés	- 2 db
	gólyaláb	
<u>csoportszobai</u>		
	óvodai többfunkciós mászókészlet	- 3 db
	tornapad	- 2 db
	tornaszőnyeg	- 2 db
	zsámoly	
	bordásfal	- 5 db
	minitrambulin	- 1 db
	labda (kis- és nagy, normál)	- 40 db
	ugrókötelek	- 10 db
	Body-Roll	
	WESCO-táska	
	speciális labdák (medicin, ugró, füles)	1-1 db
	kéziszerkezetek (babzsák, bot, szalag, kendő)	
	AYRES eszközök	
	(tányérhinta, billenőtálp, hintazsámoly, rácshinta, egyensúlyozó korong, rugós-deszka, függőhinta	- 1-1 db
<u>konduktív ped.eszközök</u>		
	priccs	
	járató nagyfokos szék	
	lépcső korláttal	

2. ÉNEKES, ÉNEKES JÁTÉKOK, ZENEHALLGATÁS ESZKÖZEI

	magnó	- 4 db
	ritmusbot	- 16 db
	triangulum	- 4 db
	dob	- 4 db
	kasztanyetta	- 4 db
	cintányér	- 4 db
	csettegő	- 4 db
	xilafon	- 2 db
	népi játékok kellékei	
	kendő, szoknya, kalap, kötény	- 15 db

fejdíszek	- 10 db
citera	- 1 db
hangvilla	- 4 db
furulya	- 4 db

3. VERS, MESE, BÁB, DRÁMAJÁTÉK

AZ ANYANYELV FEJLESZTÉSÉNEK, A KOMMUNIKÁCIÓS KÉPESSÉGEK FEJLESZTÉSÉNEK ESZKÖZEI

mesepárnák	- 40 db
meseszőnyeg	- 4 db
paraván csoportonként	- 1-1 db
ujjbábok, síkbábok	- 40 db
fakanálbábok	
felnötméretű kesztyűbábok	- 40 db
bábtartók csoportonként	- 1-1 db
mesekönyvek (gyermekek által használt, felnőttekkel közösen használt)	- 250 db
felnőttek által használt	
jelmezek az átváltozáshoz	- 40 db
fejdíszek (óvónők által készített)	- 20-30 db
magnó	- 4 db
video	- 1 db
videokamera	- 1 db
kazetta (hang- és video)	- 40 db
diavetítő	- 1 db
diafilmek	- 20 db

4. ÉRTELMI KÉPESSÉGEKET ÉS A KREATIVITÁST FEJLESZTŐ ANYAGOK, JÁTÉKOK

Ravensburger fejlesztőjáték	- 16 doboz
Puzzle	- 20 doboz
Memóriajáték	- 10 doboz
Differenciáló játékok	- 8 doboz
Keller és Meyer fejlesztőjáték	- 4 doboz

5. RAJZOLÁS, MINTÁZÁS, KÉZIMUNKA

AZ ÁBRÁZOLÓ TEVÉKENYSÉGET FEJLESZTŐ ANYAGOK, ESZKÖZÖK

<u>Mintázáshoz:</u> tábla	- 50 db
mintázó eszközök (formák, kiszúrók, vágó-	

- eszközök, díszítő elemek csoportonként) - 10-10 db
 agyag
 plantilin
 só-liszt-olaj
- Rajzolásához: zsírkréta
 különböző vastagságú ceruza
 aszfaltkréta
- Festéshez: vízfesték
 tempera
 ecsetek (különböző vastagságú)
 szivacsok
 rajzlap
- Kézimunkához:
 különböző papírok
 olló
 ragasztó
 textíliák
 termések
 fonalak
 szövőkeretek
 körmöcske
 tű
- Barkácsoláshoz:
 a kézimunka eszközei
 kiegészítve hurkapálcával
 termésanyagok (csuhé, rafia, termések)

6. KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSÉHEZ MEGLÉVŐ ESZKÖZÖK

- természetről szóló képeskönyvek, határozók: - 20 db
 Állatok világa
 Növények világa
 Emberek világa - 1-1 doboz
 az élősarok kellékei:
 - kosarak, üvegek, tálcák,
 - cserepek, virágok, magvak
- akvárium - 1 db
 távcső - 1 db
 nagyító - 10 db
 televízió - 1 db
 video - 1 db
 videokazetták (természetfilmek) - 5 db

7. MUNKAJELLEGŰ TEVÉKENYSÉG ESZKÖZEI

kerti szerszámok	
kisméretű lapát, gereblye	- 20 db
locsoló	
naposkötény	csoportonként változó
kisméretű partvis, lapát	csoportonként - 1-1 db

8. MATEMATIKAI FEJLESZTÉS ESZKÖZEI

a tevékenységekhez használt játékok, eszközök	
Minimat készlet	- 1 db
Fűzős fejlesztők	- 20 db
Logikai társasjátékok	- 10 db
dominók (szám, forma)	- 8 db

Felhasznált irodalom

1. Balázsne Szűcs Judit: Miből lesz a cserebogár? Bp. Alex-typo Kiadó, 1992.
2. dr. Buda Béla: A személyiségfejlődés és a nevelés szociálpszichológiája. Bp. Nemzeti Tankönyvkiadó, 1995.
3. Forrai Katalin: Ének az óvodában. Bp. Editio Musica, 1991.
4. Gabnai Katalin: Drámajátékok Add tovább!
5. Kissné Haffner Éva-Szabó Borbála-Wagner Pálné: Add a kezed! Középsúlyos értelmi fogyatékos óvodások nevelési programja. Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola, 1997.
6. Minősített óvodai programok
7. Nagy Jenőné: Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel. Szolnok. JNKSZ Megyei Pedagógiai Intézet, 1997.
8. Nagy Jenőné-Németh Menyhértne-Novákné Cseh Ibolya: Rajz, mintázás, kézimunka módszertani kézikönyv, „Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel”. Szolnok. Óvodapedagógusok Országos Szakmai Egyesülete.
9. Óvodai nevelési programok bevalásának hatékonyságvizsgálata. (Villányi Györgyné témafelelős)
10. Óvónők kincsestára; módszertani kézikönyv. RAABE Tanácsadó és Kiadó Kft., 2000.

11. Szarkáné Horváth Valéria: Az óvodai ének-zene foglalkozások módszertana. Bp. Nemzeti Tankönyvkiadó Rt. , 1995.
12. Zöld Ovi: Ötletgyűjtemény kisgyermek környezet- és természetvédelmi neveléséhez. Szolnok. Tisza Klub Környezetvédő Társadalmi Szervezet.